

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28.12.2001
KOM(2001) 806 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**Årsrapport
om Meda-programmet 2000**

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Årsrapport om Meda-programmet 2000

Udtalelse fra kommissæren

2000 var et vigtigt år for Euro-Middelhavspartnerskabet. Fem år efter Barcelona-erklæringen var der god anledning til at gøre status, vurdere de positive resultater og lægge de mindre gode resultater frem med henblik på at forbedre processen og tilføre den nyt liv.

Partnerskabet har givet et afgørende bidrag til stabiliteten i området.

I 2000 blev der gjort store fremskridt i forhandlingerne om associeringsaftaler, hvilket viser partnerskabets bilaterale dimension; i 2000 blev de officielle forhandlinger med Algeriet, Libanon og Syrien genoptaget. Hidtil er der indgået seks associeringsaftaler (Tunesien, Israel, Marokko, Den Palæstinensiske Myndighed, Jordan og Egypten). Kun aftalerne med Jordan og Egypten er endnu ikke trådt i kraft.

Et andet betydningsfuldt initiativ i 2000 var Agadir-processen: et projekt om syd-syd regional integration, som forpligter Marokko, Tunesien, Jordan og Egypten til at oprette et frihandelsområde. EU støtter kraftigt initiativer af den slags.

Endvidere blev *EU's fælles strategi for Middelhavsområdet* offentliggjort i juni 2000. Med instrumentet er der fastlagt retningslinjer og sikret sammenhæng i EU's aktioner i området. Den fælles strategi viser EU's engagement i Euro-Middelhavspartnerskabet og bidrager til at synliggøre processen.

De grundlæggende mål i Barcelona-erklæringen var stadig gældende. Vi følte os fortsat stærkt forpligtet til at skabe et område med fred og stabilitet, fælles fremgang gennem frihandel og økonomiske og finansiel bistand og til at forbedre den gensidige forståelse og tolerance mellem befolkningerne på begge sider af Middelhavet.

Kommissionen udsendte ikke desto mindre i begyndelsen af september en meddelelse om "styrkelse af Barcelona-processen". Forslagene i dette dokument fik meget stor tilslutning på det formelle udenrigsministermøde i Marseille i november 2000.

Sagt kort aftalte vi at fokusere vore aktioner mere på de prioriterede mål gennem fastlæggelse af mål på kort og mellemlang sigt: fremskynde associeringsaftaleprocessen, fremme syd-syd-handel og -samarbejde, også på et subregionalt grundlag, indføre oprindelsesakkumulering, synliggøre sammenhængen mellem MEDA-finansiering og associeringsproces, forbedre iværksættelsen af MEDA gennem reformer, der giver Kommissionen, Rådet og Middelhavspartnerne en mere strategisk tilgang til problemerne, samarbejde om menneskerettigheder og demokrati, indføre regionalt samarbejde om de væsentlige spørgsmål i forbindelse med retlige og indre anliggender samt gøre processen mere synlig.

Det samlede rammebeløb til MEDA for perioden 2000-2006 blev fastsat til 5,35 mia. EUR. Medregnes de lån fra Den Europæiske Investeringsbank, der vil være til rådighed, betyder dette, at EU-finansieringen for regionen i syvårsperioden har mulighed for at nå op på ca. 13 mia. EUR. Dette er i sig selv et bevis på EU's engagement i regionen.

Denne rapport dækker MEDA-aktiviteterne i 2000, hvor der blev opnået enighed om en række væsentlige reformer, især revisionen af MEDA-forordningen og etableringen af Samarbejdskontoret EuropeAid. Jeg er fast besluttet på at sikre, at disse reformer fører til en yderligere effektivisering af partnerskabet med henblik på at nå de mål, der blev vedtaget i Barcelona, og gennemføre de foranstaltninger, der blev aftalt i Marseille.

Chris Patten

Medlem af Europa-Kommissionen
med ansvar for eksterne forbindelser

Resumé

- Fem år efter lanceringen af Barcelona-processen skete der i 2000 en gennemgående revision af processen og MEDA-programmet. Baggrunden for revisionen var den forværrede situation i Mellemøsten, som i høj grad har påvirket Euro-Middelhavspartnerskabet.
- Der blev afholdt to udenrigsministerkonferencer inden for rammerne af Euro-Middelhavspartnerskabet. På grundlag af en meddelelse fra Kommissionen vedtog ministrene i Marseille i november 2000 en række foranstaltninger, der kunne styrke Barcelona-processen.
- Euro-Middelhavsassocieringsaftalerne med Marokko og Israel trådte i kraft. Forhandlingerne om associeringsaftaler blev genoptaget med Algeriet, Libanon og Syrien. Ratificeringen af aftalen med Jordan gjorde fremskridt, mens hindringerne for paraferingen af aftalen med Egypten blev fjernet, således at associeringsaftalen kunne underskrives den 25. juni 2001.
- I november vedtog Rådet en større ændring af MEDA-forordningen (MEDA II). Forordningen indeholder bestemmelser om strategisk programmering, styrket dialog med partnerlandene og forenklede procedurer med henblik på hurtigere støtteformidling. I denne forbindelse iværksatte Kommissionen en vidtrækkende reform af sin forvaltning af bistanden til tredjelande, hvilket har ført til oprettelsen af Samarbejdskontoret EuropeAid.
- Hvad angår økonomisk samarbejde blev der i 2000 bevilget gavebistand og lån til Euro-Middelhavspartnerskabets aktiviteter på i alt 2,2 mia. EUR, hvoraf en stor del hidrørte fra MEDA-programmet. En del af dette beløb var afsat til støtte til genopbygningen efter jordskælvet i Tyrkiet i 1999, og beløbet omfattede endvidere genopførte bevillinger fra tidligere år.
- I 2000 udgjorde de samlede MEDA-forpligtelser 879 mio. EUR, mens betalingerne beløb sig til 330,5 mio. EUR (mod 243 mio. EUR i 1999). For Maghreb blev der i alt indgået forpligtelser for 246 mio. EUR, for Mashrek 163 mio. EUR og for Tyrkiet 310 mio. EUR. Støtten til regionalt samarbejde udgjorde i 2000 159 mio. EUR. Endelig blev der flyttet 123 mio. EUR i forpligtelsesbevillinger til Middelhavsregionen fra andre EU-budgetposter.
- For perioden 2000-2006 vedtog Rådet et finansielt rammebeløb til gennemførelse af MEDA-programmet på 5 350 mio. EUR (jf. MEDA II-forordningen). Denne gavebistand fra fællesskabsbudgettet er ledsaget af betydelige lån fra Den Europæiske Investeringsbank. For samme periode har EIB bemyndigelse til at yde Euromed-lån på 6 400 mio. EUR. EIB som sådan forpligtede sig endvidere til at bidrage med yderligere 1 000 mio. EUR til tværnationale projekter. I alt vil der i syvårsperioden fra 2000 være 12,75 mia. EUR til rådighed for Euro-Middelhavspartnerskabets aktiviteter.
- Det bilaterale samarbejde med ni Middelhavspartnere tegnede sig for ca. 82% af MEDA's forpligtelser for 2000 (719,3 mio. EUR). Størstedelen af beløbet blev afsat til direkte budgetstøttefaciliteter. 150 mio. EUR gik til strukturtilpasningsfaciliteter (Tyrkiet), og 142 mio. EUR var afsat til sektortilpasningsfaciliteter (Marokko og Tunesien), mens 90 mio. EUR var øremærket til den særlige kontantfacilitet II til fordel for Den Palæstinensiske Myndighed.

- Det regionale samarbejde gjorde store fremskridt i 2000, hvor der blev iværksat programmer og projekter vedrørende industrisamarbejde, miljø, informationsområdet, lokal vandforvaltning, transport, energi, det audiovisuelle område, kulturarv, fredsprojekter i Mellemøsten og det økonomiske og sociale område.
- Synligheden af Euro-Middelhavspartnerskabet og EU's rolle på dette politikområde blev styrket gennem en bred vifte af værktøjer (publikationer, informationsbesøg og kulturelle aktiviteter gennemført af delegationerne i Middelhavsregionen).
- Den Europæiske Investeringsbank undertegnede i 2000 aftaler om 19 lån til otte Middelhavspartnere for i alt 1 193 mio. EUR i forpligtelsesbevillinger (en stigning fra 945 mio. EUR i 1999 som følge af genopbygningen af infrastrukturen i Tyrkiet). Herudover forvaltede EIB 106 mio. EUR i MEDA-bevillinger til rentegodtgørelser for tre bilaterale lån til miljøprojekter og fire transaktioner med risikovillig kapital.
- Der blev udarbejdet tre evalueringsrapporter om EIB-transaktioner, "MEDA Teams" og den globale MEDA-bevilling for perioden 1995-2000.

Indholdsfortegnelse

Udtalelse fra kommissæren	2
Resumé	4
1. Den politiske og økonomiske kontekst i 2000	8
1.1. Samlet oversigt over den politiske og økonomiske udvikling	8
1.2. Barcelona-processen i 2000	8
1.3. Fredsprocessen i Mellemøsten i 2000	9
2. MEDA-programmet i 2000	11
2.1. Resultater af budgetgennemførelsen i 2000	11
2.2. Bilateralt og regionalt samarbejde	14
2.3. MEDA-programmet for 1995-1999	17
2.4. Den reviderede MEDA II-forordning	18
2.5. Reformen af forvaltningen af bistanden til tredjelande	19
2.6. Udskiftning af FFT med Samarbejdskontoret EuropeAid	20
3. Associeringsaftaler – status	21
3.1. Algeriet	21
3.2. Egypten	21
3.3. Israel	21
3.4. Jordan	21
3.5. Libanon	21
3.6. Marokko	22
3.7. Den Palæstinensiske Myndighed	22
3.8. Syrien	22
3.9. Tunesien	22
4. Bilateralt samarbejde med Middelhavspartnerne	24
4.1. Algeriet	24
4.2. Egypten	28
4.3. Jordan	31
4.4. Libanon	34
4.5. Marokko	37
4.6. Syrien	41

4.7.	Tunesien	44
4.8.	Tyrkiet.....	48
4.9.	Vestbredden og Gazastriben (Den Palæstinensiske Myndighed)	52
5.	Regionalt samarbejde	56
6.	Informationsaktiviteter om Euro-Middelhavspartnerskabet	58
6.1.	Websted og publikationer	58
6.2.	Informationsbesøg for specifikke grupper	59
6.3.	Delegationernes informationsarbejde og kulturelle aktiviteter	59
7.	EIB's transaktioner i Middelhavsområdet	60
7.1.	Udlånsaktiviteter	60
7.2.	Rentegodtgørelser	61
7.3.	Risikovillig kapital	61
8.	Evaluering	63
8.1.	Evaluering af EIB's finansielle støtte til Middelhavslandene.....	63
8.2.	Evaluering af "MEDA Teams"	63
8.3.	Evaluering af den globale MEDA-bevilling i 1995-2000.....	64

1. DEN POLITISKE OG ØKONOMISKE KONTEKST I 2000

1.1. Samlet oversigt over den politiske og økonomiske udvikling

Den **politiske** situation i området var især domineret af konflikten i Mellemøsten. De nye ledere i området blev også styrket i årets løb.

Euro-Middelhavspartnerskabet var fortsat meget påvirket af fredsprocessen i Mellemøsten. Regionen var, især i slutningen af året, præget af alvorlige politiske spændinger. Da det ikke lykkedes for Israels premierminister Ehud Barak at opnå et historisk kompromis med Den Palæstinensiske Myndighed, trådte han tilbage i december 2000 og åbnede herved op for endnu en periode præget af usikkerhed.

Efter ca. 22 års besættelse trak Israel sig ud af den sydlige del af Libanon. Efter parlamentsvalgene i september gjorde Rafiq Hariri comeback og blev atter premierminister. Efter den syriske præsident Hafez el Assads død kom hans søn Bashar Assad til magten, hvilket fik forventningerne til at stige i regionen. Endelig blev Ahmet Sezer valgt som tyrkisk præsident, og der blev i Tyrkiet oprettet en stilling som vicepremierminister og statssekretær med ansvar for EU-anliggender.

Økonomisk var året præget af yderligere stigninger i oliepriserne, som allerede var begyndt at stige i første kvartal 1999. Den gennemsnitlige oliepris i 2000 på 29 USD pr. tønde var ca. 50% højere end i 1999, hvilket betød en væsentlig forbedring af bytteforholdet for regionens olieproducenter. Dette medførte igen højere vækstrater, især for nettoeksportørerne af energi, herunder Algeriet, Egypten og Syrien. Ofte er den ekstra fortjeneste som følge af de højere oliepriser blevet anvendt forsigtigt. Alligevel giver dårlige finanspolitiske resultater og/eller ugunstige eksterne balancer i en række lande, især Tyrkiet og Libanon, fortsat anledning til bekymring.

Hvad angår handelsstrømmene dominerer EU fortsat handelen i regionen (ca. 52% af den samlede handel). I Maghreb-landenes tilfælde når andelen helt op på ca. 70%. Dette er udtryk for en nær tilknytning, men er også forårsaget af, at samhandelen mellem Middelhavspartnerne stadig er meget lav (under 5% af den samlede handel). Derfor er en styrkelse af syd-syd-dimensionen i partnerskabskomponenterne "økonomi og handel" blevet et vigtigt emne for drøftelserne.

1.2. Barcelona-processen i 2000

De multilaterale aktiviteter var domineret af to udenrigsministtermøder i løbet af 2000. Den 25.-26. maj deltog ministrene i et uformelt "tænketaank"-møde i Lissabon, hvor de bekræftede deres engagement i partnerskabet, gjorde status over resultaterne, udvekslede synspunkter om de mindre gode resultater og årsagerne hertil og i store træk blev enige om, hvorledes det formelle udenrigsministtermøde i Marseille skulle forberedes. Ministrene opfordrede herefter Europa-Kommissionen til under hensyntagen til deres drøftelser at fremlægge forslag til beslutninger, der kunne vedtages i Marseille.

Kommissionen vedtog den 6. september 2000 sin meddelelse "Styrkelse af Barcelona-processen"¹ indeholdende henstillinger om bl.a.:

- Undertegnelse, ratificering og indgåelse af associeringsaftaler
- Gradvis liberalisering af den gensidige handel med landbrugsvarer
- Syd-syd-frihandel, i første omgang på et subregionalt grundlag, og diagonal oprindelseskumulering
 - Vedtagelse af foranstaltninger af "enhedsmarked"-typen
- Mere synlig forbindelse mellem MEDA-finansiering, associeringsaftaler og økonomiske reformer
 - En mere strategisk tilgang til programmering og iværksættelse af MEDA
 - En strukturel tilgang til samarbejdet om menneskerettigheder og demokrati
 - Regionalt samarbejde om retlige og indre anliggender
 - Et program til synliggørelse af partnerskabet.

Kommissionens meddelelse var grundlag for forberedelsen af udenrigsministermødet i Marseille den 15.-16. november, og formandskabets formelle konklusioner fra mødet afspejler derfor meddelelsens generelle indhold.

Ledende embedsmænd med ansvar for det politiske og sikkerhedsmæssige partnerskab mødtes adskillige gange i 2000, især for at søge at nå til enighed om teksten til en freds- og stabilitetspakt. Men selv om man nåede langt med udformningen af teksten, viste det sig umuligt at vedtage denne som følge af den stadig mere spændte politiske situation i regionen, som var en hindring for fredsprocessen i Mellemøsten. Embedsmændene holdt et møde med EuroMeSCo-netværket af udenrigspolitiske institutter og diskuterede også terrorisme samt migration og udvekslinger af personer.

Euro-Middelhavsudvalget for Barcelona-processen holdt seks møder i 2000. Ud over at forberede udenrigsministermøderne styrkede udvalget sin strategiske rolle i partnerskabet, bl.a. ved at drøfte en række regionale samarbejdsprogrammer på grundlag af oplysninger fra Kommissionen og godkende hovedlinjerne for fremtidige regionale programmer.

1.3. Fredsprocessen i Mellemøsten i 2000

Fredsprocessen blev sat flere år tilbage i 2000. Tidligt på året endte drøftelser mellem Syrien og Israel uden resultater, og forhandlingerne brød fuldstændig sammen på topmødet mellem USA og Syrien i marts. De palæstinensiske-israelske forhandlinger fortsatte i første halvår 2000, men gik i stå i juli i Camp David. I slutningen af september startede den værste krise siden lanceringen af fredsprocessen på Madrid-konferencen i 1991. Internationale mæglingsforsøg, herunder et topmøde i Sharm Al-Sheikh, slog fejl.

¹ KOM(2000) 497 endelig af 6.9.2000.

I juni 2000 var EU vært og medformand for et møde i Lissabon i Ad Hoc-Kontaktudvalget om Palæstina. På mødet drøftedes fremskridtene i Den Palæstinensiske Myndigheds økonomiske og administrative reformer og indsatsen for at konsolidere de offentlige regnskaber.

Efter kriseudbruddet standsede de israelske myndigheder overførslen af de moms- og toldindtægter, Den Palæstinensiske Myndighed havde til gode. Da disse indtægter udgør en væsentlig del af det palæstinensiske budget, var der en reel fare for, at Den Palæstinensiske Myndighed ville kollapse. Krisen indvirkede også meget negativt på de palæstinensiske institutioner og økonomien i almindelighed.

Efter Israels beslutning om at suspendere moms- og toldoverførslerne til palæstinenserne ydede Kommissionen finansiel støtte (27 mio. EUR) til Den Palæstinensiske Myndighed. Endvidere bevilgede Kommissionen i december 15 mio. EUR i nødhjælp til De Forenede Nationers Hjælpeorganisation (UNRWA) til støtte for Palæstinaflygtninge. I slutningen af året blev det endvidere besluttet at etablere en særlig kontantfacilitet på 90 mio. EUR til fordel for Den Palæstinensiske Myndighed. Denne facilitet blev i begyndelsen af 2001 konverteret til direkte budgetstøtte, og der kan trækkes på den, såfremt Israel fortsætter med at tilbageholde de moms- og toldindtægter, der tilkommer Den Palæstinensiske Myndighed.

EU var aktiv under hele krisen. Formandskabet var tæt knyttet til arbejdet, og den højtstående repræsentant Javier Solana deltog i Sharm Al-Sheikh-topmødet. Javier Solana blev også et af de fem medlemmer af det "Fact Finding"-udvalg, der blev nedsat for at undersøge de begivenheder, der havde ført til krisen.

I 2000 afgav EU en række erklæringer om situationen i Mellemøsten, især om den overdrevne og vilkårlige magtanvendelse. I disse erklæringer blev der gentagne gange opfordret til at bringe volden til ophør og vende tilbage til forhandlingsbordet som aftalt på Sharm Al-Sheikh-topmødet, idet fred er den eneste vej frem.

2. MEDA-PROGRAMMET I 2000

2.1. Resultater af budgetgennemførelsen i 2000

I 2000 udgjorde EU's støtte til Middelhavslandene, især som led i MEDA-programmet (B7-410), 11% af det almindelige budgets samlede forpligtelsesbevillinger til bistanden til tredjelande. Over MEDA-budgetposten blev der indgået forpligtelser for 879 mio. EUR svarende til næsten samtlige de forpligtelsesbevillinger, der var til rådighed i 2000, nemlig 896 mio. EUR. Endvidere var næsten 31 mio. EUR, der ikke var blevet udnyttet året før, blevet fremført, hvilket gjorde det muligt at finansiere yderligere fire projekter i 2000. Der blev anmodet om tilladelse til at fremføre 8,8 mio. EUR til 2001.

De beløb, der blev udbetalt som led i Euro-Middelhavspartnerskabet, udgjorde 8% af EU's samlede betalingsbevillinger for 2000. I 2000 blev der under MEDA-programmet udbetalt 330,5 mio. EUR af de 352,5 mio. EUR, der var til rådighed som betalingsbevillinger.

De samlede bevillinger til Euro-Middelhavssamarbejdet faldt en anelse (-0,5% af bevillingerne) i 2000 i forhold til 1999. At bevillingerne for 2000 kunne holdes næsten uændret, skyldes indsatsen for at forbedre den tekniske og finansielle forvaltning af programmer og projekter.

Syrien var det sidste partnerland, der ratificerede MEDA-rammekonventionen i juli 2000. Rammekonventionen beskriver vilkårene for det faglige og økonomiske samarbejde med hvert enkelt partnerland. Siden 2000 har der eksisteret en MEDA-rammekonvention for samtlige Middelhavspartnere.

MEDA-forpligtelser pr. land og pr. år i 1995-2000(mio. EUR)

MEDA	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1995-2000
Bilaterale							
Marokko	30		235	219	172	140,6	796,6
Algeriet			41	95	28	30,2	194,2
Tunesien	20	120	138	19	131	75,7	503,7
Egypten		75	203	397	11	12,7	698,7
Jordan	7	100	10	8	129	15,0	269
Libanon		10	86		86		182
Syrien		13	42		44	38	137
Vestbredden/Gaza	3	20	41	5	42	96,7	207,7
Tyrkiet		33	70	132	140	310,4	551,1 **
Bilaterale i alt	60	370	866	875	783	719,3	3540**
Regionale	113	33	93	46	133	159,8*	577,8
Faglig bistand			22	20	21		63
TOTALT	173	403	981	941	937	879,1	4179,8**

* nkl. faglig bistand

** Forpligtelsesbevillingerne til Tyrkiet i 2000 (310,4 mio. EUR) omfatter 134,3 mio. EUR i bevillinger til de nævnte fire projekter fra de foregående år (1995-1999), som blev genopført i 2000.

For ikke at registrere beløbet for disse projekter to gange, er de samlede forpligtelser til fordel for Tyrkiet for 1995-2000 blevet nedsat med dette beløb:

Tyrkiet i alt: $685,4 - 134,3 = 551,1$ mio. EUR

Bilaterale i alt: $3674,3 - 134,3 = 3\ 540$ mio. EUR

Totalt: $4314,1 - 134,3 = 4\ 179,8$ mio. EUR

MEDA-forpligtelser og -betalinger pr. år i 1995-2000 (mio. EUR)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	I alt
Forpligtelser	173	403	981	941	937	879,1	4 179,8
Betalinger	50	155	211	231	243	330,5	1 220,5
Betalinger i % af forpligtelser	29 %	38 %	21 %	24 %	26 %	37,6 %	29,2 %

MEDA-forpligtelser og -betalinger pr. land i 1995-2000 (mio. EUR)

	Forpligtelser	Betalinger	%
Marokko	796,6	166,8	20,9
Algeriet	194,2	30,4	15,6
Tunesien	503,6	183,9	36,5
Egypten	698,7	221,5	31,7
Jordan	269	192,5	71,6
Libanon	182	31,7	17,4
Syrien	137	0,3	0
Tyrkiet	551,1	30,2	5,4
Vestbredden/Gaza	207,7	85,2	41,0
Regionale (inkl. FB)	577,8	277,9	48,1
I ALT	4179,8	1220,5	29,2

MEDA-forpligtelser og -betalinger i 2000 (mio. EUR)

	Forpligtelser	Betalinger	EIB-lån
Marokko	140,6	39,9	83
Algeriet	30,2	0,36	140
Tunesien	75,7	15,9	150
Egypten	12,7	64,5	100
Jordan	15,0	84,5	60
Libanon	-	30,7	-
Syrien	38	0,3	75
Tyrkiet	310,4	15,2	575
Vestbredden/Gaza	96,7	31,2	10
Regionale (inkl. FB)	159,8	47,9	
I ALT	879,1	330,5	1 193

Forpligtelser og betalinger vedrørende andre budgetposter i 2000 (mio. EUR)

Budgetpost	Forpligtelser	Betalinger
Støtte til fredsaftalerne mellem Israel og PLO (B7-4200)	20,4	12,86
Palæstina flygtninge – UNRWA (B7-4210)	40,24	40,24
Rehabilitering (B7-4110)	33,282	11,3
MEDA-demokrati (B7-7050)	9,333	6,369
Finansprotokoller (B7-4050/4051)	19,651	70,9
I alt	122,8	141,7

2.2. Bilateralt og regionalt samarbejde

Målet for MEDA-programmet er baseret på to store prioriterede områder på bilateralt plan:

- Støtte til den økonomiske omstilling gennem tilskyndelse til udvikling af åbne og konkurrencedygtige markeder. MEDA-programmet spiller en rolle som katalysator hvad angår både de makroøkonomiske strukturtilpasninger og det mikroøkonomiske plan.
- Støtte til økonomiske reformer gennem en styrkelse af den socioøkonomiske balance og støtte til den sociale sektor, miljøsektoren og udviklingen af landdistrikter.

I 2000 tegnede de bilaterale samarbejdsaktioner sig for 82% (svarende til 719,3 mio. EUR) af MEDA-forpligtelsesbevillingerne, mens de regionale samarbejdsaktioner repræsenterede 16,7% (svarende til 147,2 mio. EUR). De resterende 1,38% (12,2 mio. EUR) blev afsat til den globale bevilling. De aktioner, EIB i 2000 finansierede under MEDA-programmet, beløb sig til i alt 106 mio. EUR.

2.2.1. Bilaterale samarbejdsaktiviteter

De vigtigste **indsatsområder** under MEDA-programmet, der blev finansieret i 2000 (som led i de nationale vejledende programmer) som bilateralt samarbejde, var:

- **Strukturtilpasning** i forbindelse med den faktiske gennemførelse af de reformprogrammer, der normalt koordineres med de internationale Bretton Woods-institutioner. Dette indsatsområde vedrørte Algeriet, Jordan, Libanon og Tunesien.
- Støtte til **økonomisk samarbejde** med det formål at skabe gunstige rammebetingelser for udviklingen af den private sektor, især gennem transaktioner med risikovillig kapital administreret af EIB. Denne foranstaltning vedrørte især Den Palæstinensiske Myndighed, Egypten, Jordan, Marokko, Tunesien og Tyrkiet.

- Styrkelse af den socioøkonomiske balance i partnerlandene gennem interventioner på samtlige **sociale områder** med henblik på at afbøde den økonomiske omstillings negative virkninger på kort sigt. Interventionerne havde form af en tilpasningsmekanisme for forskellige sektorer (sygesikring, uddannelse mv.). Der blev også ydet støtte til de mest udsatte sociale grupper gennem målrettede interventioner for at fremme den socioøkonomiske balance og samhørighed.
- Støtte til interventioner på **miljøområdet**, især i Jordan, Marokko og Tunesien. Endvidere modtog alle partnerlande bortset fra Syrien støtte i form af rentegodtgørelser for de EIB-lån, der var ydet til miljøprojekter.
- Støtte til programmerne vedrørende **udvikling af landdistrikter**, især til fordel for Marokko, Syrien og Tunesien.
- Fremme af **menneskerettigheder** og **demokrati** som led i det særlige MEDA-demokratiprogram (særlig budgetpost under MEDA).

Geografisk set beløb de bilaterale MEDA-aktioner til fordel for **Maghreb** sig i 2000 til **246,4 mio. EUR**. Beløbets fordeling på landene var følgende:

- **Algeriet:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 30,2 mio. EUR til fordel for Algeriet, heraf 17 mio. EUR til nye reformprogrammer på telekommunikationsområdet, 5 mio. EUR til støtte til de algeriske medier og 8,2 mio. EUR til opkvalificering af den algeriske politistyrke, især på menneskerettighedsområdet.
- **Marokko:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 140,6 mio. EUR til fordel for Marokko. Heraf blev 50 mio. EUR afsat til et nyt strukturtilpasningsprogram på sundhedsområdet til gennemførelse og udvikling af en sygesikringsordning for hele befolkningen. 52 mio. EUR blev afsat til et nyt strukturprogram til effektivisering af Marokkos finansielle sektor og udvikling af de mest produktive erhvervssektorer. Endelig blev 27,6 mio. EUR tildelt en reform af retsvæsenet, 9 mio. EUR til udvikling af landdistrikter og 1,9 mio. EUR til håndtering af byaffald.
- **Tunesien:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 75,7 mio. EUR til fordel for Tunesien. Heraf blev 40 mio. EUR tildelt til et nyt sektortilpasningsprogram med henblik på en reform af grunduddannelsen til forbedring af uddannelseskvaliteten. 30 mio. EUR blev afsat til støtte til den private sektor som led i et EIB-støttet projekt og til transaktioner med risikovillig kapital. Endelig blev 5,6 mio. EUR afsat til håndtering af fast affald.

Endelig beløb de bilaterale MEDA-aktioner til fordel for **Machrek**-landene sig i 2000 til **162,8 mio. EUR**. Fordelingen på landene var følgende:

- **Egypten:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 12,7 mio. EUR til fordel for Egypten. Dette beløb vedrører et EIB-lån til reparation og udvidelse af dræningsnettene for landbrugsjorderne som led i et program med deltagelse af Verdensbanken. De programmer på forskellige områder (uddannelse, sundhed, socialfond, modernisering af industrisektoren), som der var indgået forpligtelser for i de foregående år, fortsatte.
- **Vestbredden og Gazastriben:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 96,7 mio. EUR til fordel for de områder, der kontrolleres af Den Palæstinensiske Myndighed. Som følge af forværringen af forholdene i de palæstinensiske områder blev der i december 2000 i al hast vedtaget en særlig kontantfacilitet på 90 mio. EUR for at afbøde virkningerne af Israels

indefrysning af overførslerne af moms- og toldindtægter til Den Palæstinensiske Myndigheds budget. 3 mio. EUR blev afsat til transaktioner gennemført i samarbejde med EIB (risikovillig kapital), og endelig blev 3,7 mio. EUR afsat til rentegodtgørelser for lån til spildevandsrensning.

- **Syrien:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 38 mio. EUR til fordel for Syrien. Da en række finansieringsaftaler ikke blev indgået til tiden, måtte forpligtelsesbevillingerne til fire programmer vedtaget i 1999 genopføres i 2000. Aftalerne blev underskrevet af de syriske myndigheder i januar 2001 og vedrører energisektoren, handelsuddannelse, kultur og telekommunikation.
- **Libanon:** Der blev ikke indgået forpligtelser til fordel for nye libanesiske projekter i 2000. I stedet koncentrerede man sig om at indgå aftaler om og gennemføre tidligere vedtagne projekter inden for skatte- og afgiftsområdet, social udvikling, miljø og SMV.
- **Jordan:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 15 mio. EUR til fordel for Jordan. EIB stillede risikovillig kapital til rådighed for Jordan som led i et støtteprogram for den private sektor. Der blev ligeledes gennemført en række aktioner på kulturområdet.
- **Tyrkiet:** Der blev indgået forpligtelser for i alt 310,4 mio. EUR til fordel for Tyrkiet. Heraf blev 150 mio. EUR afsat til et omfattende strukturtilpasningsprogram, der skulle mindske inflationen og fremme en bæredygtig vækst. 10 mio. EUR blev afsat til stipendier til uddannelser inden for områder, der har sammenhæng med Tyrkiets ansøgning om medlemskab af Den Europæiske Union. 16 mio. EUR blev ydet i form af rentegodtgørelser for et EIB-lån til spildevandsrensning. Endelig måtte 134,3 mio. EUR vedrørende en række projekter inden for sundhed, uddannelse, rehabilitering og spildevandsrensning, som der tidligere var indgået forpligtelser for, genopføres i 2000.
- I 2000 tegnede **struktur- og sektortilpasningsfaciliteterne** sig for 40% (292 mio. EUR) af samtlige bilaterale samarbejdsaktioner under MEDA-programmet. De øvrige bilaterale aktioner udgjorde 47% af det samlede beløb (337,6 mio. EUR), mens kontantfaciliteten for Den Palæstinensiske Myndighed udgjorde 12,5% (90 mio. EUR) af de samlede forpligtelser, der blev indgået inden for bilateralt samarbejde.

2.2.2. Regionale samarbejdsaktiviteter

Det civile samfunds forskellige sektorer har adgang til de fleste regionale samarbejdsprogrammer. Det regionale vejledende program for 1997-1999 gav høj prioritet til industrielt samarbejde, miljøhensyn, vand, energi, transportudvikling og informationssamfundet. Der blev ligeledes gjort en indsats for at fremme reformen af de nuværende retlige og administrative rammevilkår som optakt til indførelse af konkurrencefremmende bestemmelser. De øvrige aktiviteter, der blev gennemført som led i den tredje del af Barcelona-processen, vedrørte beskyttelse og udnyttelse af kulturarven, samarbejde på det audiovisuelle område samt udveksling af unge.

For 2000 beløb forpligtelsesbevillingerne til regionale aktioner sig til 147,2 mio. EUR. Aktionerne vedrørte primært det økonomiske samarbejde, især på industriområdet, det kulturelle samarbejde og støtten til fredsprocessen. Samarbejdet mellem statistiske institutter fandt sted inden for rammerne af MEDSTAT-projektet. De vigtigste regionale aktioner, der blev vedtaget i 2000, var kulturprojektet "Euromed Heritage fase II" (30 mio. EUR), projektet "Euromed-markedet" (9,9 mio. EUR), det industrielle samarbejdsprojekt "innovation, teknologi og kvalitet i virksomhederne" (15 mio. EUR) samt projektet "Euromed

innovation, teknologi og kvalitet" (15 mio. EUR), der vedrørte støtte til den private sektor. Endvidere blev der bevilget 20,5 mio. EUR til knowhow og faglig støtte fra kontorerne for faglig bistand ("MEDA Teams") til Europa-Kommissionens tjenestegrene.

I overensstemmelse med handlingsprogrammet for gennemførelse af udviklingspolitikken (SEK 2001 808) blev der gennemført vurderinger af virkningerne på miljøet under forberedelsen af projekterne, ikke kun de egentlige miljøprojekter, men også alle andre projekter, der kan have selv indirekte virkninger på miljøet. Resultatet af disse vurderinger blev indarbejdet i gennemførelsesbestemmelserne for projekterne.

2.3. MEDA-programmet for 1995-1999

I betragtning af den nuværende geopolitiske situation og den usikkerhed, der påvirker den regionale stabilitet, fremstår oprettelsen af et frihandelsområde omkring Middelhavet mere end nogen sinde som en nødvendighed for alle Middelhavspartnerne. Den høje arbejdsløshed og den stagnerende gennemsnitsindkomst pr. indbygger, som stadig er næsten ti gange lavere end det europæiske gennemsnit, gør vækst til et afgørende økonomisk og politisk mål for disse lande.

De berørte lande kan ikke gøre sig håb om en bæredygtig vækst og udvikling uden en kraftig fremskyndelse af den økonomiske omstillingsproces. For at gennemføre denne omstilling må Middelhavslandene fremme den private sektors dynamik ved at indføre mindre snærende love og forskrifter, reformere skatte- og afgiftssystemet og radikalt omstrukturere deres finanssektor og offentlige virksomheder.

Respekten for den sociale samhørighed er en anden afgørende faktor i den økonomiske udvikling. Hvis dette aspekt ignoreres, er der risiko for en yderligere forværring af landenes interne uligheder, der igen forstærker det udstødsfænomen, der ofte er årsag til befolkningernes afvisning af reformer. Det er således vigtigt, at der samtidig med den økonomiske genopretning gøres en målrettet indsats for at støtte de dårligst stillede befolkningsgrupper.

EU hjælper med at opnå disse mål ved at yde støtte til regionen. MEDA-programmet er det vigtigste finansielle samarbejdsinstrument, der letter den økonomiske omstilling gennem ledsageforanstaltninger, samtidig med at den socioøkonomiske balance opretholdes. EU støtter således aktivt de økonomiske og strukturelle reformer, partnerlandene har iværksat. Disse økonomiske reformer, hvis endelige mål er indførelsen af et frihandelsområde med EU inden 2010, skrider imidlertid ikke lige hurtigt frem i alle lande.

De 12 Middelhavspartnere fik for perioden 1995-1999 tildelt over 4,4 mia. EUR i forpligtelsesbevillinger (gavebistand), heraf 3,4 mia. EUR under MEDA I-programmet. Den Europæiske Investeringsbank ydede i samme periode 4,8 mia. EUR i lån.

For perioden 1995-1999 (MEDA I) blev forpligtelsesbevillingerne udnyttet 100%. De kumulerede betalinger nåede op på 890 mio. EUR, dvs. 26% af de samlede forpligtelser for denne periode. Der er flere årsager til denne forholdsvis lave procentdel: a) gennemførelsen af MEDA I blev i starten forsinket som følge af langvarige forhandlinger og problemer med den praktiske gennemførelse af rammeaftalerne med visse modtagerlande; b) visse operationer (økonomisk omstilling som f.eks. udvikling af den private sektor, traditionel udvikling) tager længere tid, nemlig 4-6 år; c) de regionale projekter kræver ofte etablering af en kompleks retlig og finansiell ramme for at blive så effektive som muligt og strækker sig over flere år (3-5 år); d) den langsomme gennemførelse af de strukturreformer, der er iværksat af

partnerlandene, samt begrænsningerne i partnerlandenes administrative evne til at absorbere midlerne.

De bilaterale samarbejdsprojekter udgjorde ca. 88% af MEDA I-ressourcerne, mens det regionale samarbejde tegnede sig for 12% af disse ressourcer. De bilaterale MEDA-aktioner i 1995-1999 vedrørte strukturtilpasning, økonomisk samarbejde, det sociale område, miljø og udvikling af landdistrikter. I samme periode omfattede de regionale aktiviteter styrkelsen af det politiske partnerskab (bl.a. fremskridt i gennemførelsen af *Euro-Middelhavspagten om fred og stabilitet*), de regionale foras identificering af de prioriterede økonomiske og finansielle reformer (industrielt samarbejde, miljø, vand, energi, transport og informations-samfund) samt samarbejdet på det kulturelle og audiovisuelle område og på ungdomsområdet.

Oprettelsen på længere sigt af et Euro-Middelhavsfrihandelsområde forudsætter stadig, at den strategiske programmering forbedres, og at de intraregionale økonomiske bånd styrkes. På grundlag af erfaringerne med gennemførelsen af MEDA I-programmet, der især var præget af komplekse og stive beslutningsprocedurer, vedtog Rådet efter forslag fra Kommissionen en ny MEDA-forordning (MEDA II).

Her i begyndelsen af det nye årtusinde, hvor det andet MEDA-program netop er iværksat, må det konstateres, at udviklingen af landene i Middelhavsområdet støder på alvorlige problemer trods landenes beliggenhed tæt på Europa og deres gode muligheder for at få adgang til det europæiske marked.

2.4. Den reviderede MEDA II-forordning

Den 27. november 2000 vedtog Rådet efter forslag fra Kommissionen den nye MEDA II-forordning², som tager sigte på at rationalisere og forenkle gennemførelsesprocedurerne for EU's samarbejde med Middelhavspartnerne, bl.a. gennem en styrkelse af den pragmatiske og strategiske tilgang til problemerne. Vedtagelsen af denne nye forordning, som træder i stedet for MEDA I-forordningen fra juli 1996, er resultatet af en løbende evaluering lige fra programmets start samt gennemførelsen af de principper om effektiv og gennemsigtig ledelse, der blev indført af Kommissionen med programmet "Sound and Efficient Management" (SEM 2000). Bestræbelserne for at gøre MEDA-forordningen mere effektiv er baseret på tre principper:

- En rationalisering af beslutningsprocessen for at opnå en mere strategisk og effektiv programmering. Dette vil fremover indebære, at Kommissionen forelægger MED-udvalget nationale og regionale strategidokumenter, vejledende programmer og årlige finansieringsplaner i stedet for enkeltprojekter. De nationale og regionale vejledende programmer strækker sig over tre år og bygger på de tilsvarende strategidokumenter, som dækker samme periode som MEDA II-programmet (2000-2006). Disse programmer tager hensyn til den prioritering, der er aftalt med Middelhavspartnerne, idet der bl.a. lægges vægt på konklusionerne af den økonomiske dialog, og fastlægger de vigtigste mål, retningslinjerne og de prioriterede støttemodtagende sektorer på de pågældende områder. Finansieringsplanerne udarbejdes på nationalt og regionalt plan i samarbejde med EIB og er baseret på de vejledende programmer. Finansieringsplanerne indeholder en liste over de projekter, der skal finansieres, og vedtages normalt årligt. Projekterne vedrørende

² Rådets forordning (EF) nr. 2698/2000.

rentegodtgørelser er medtaget i de nationale finansieringsplaner, mens projekterne vedrørende risikovillig kapital er inkluderet i de regionale finansieringsplaner.

- En forøgelse af programmerings- og gennemførelseskapaciteten. Dette vil blive opnået på grundlag af en styrkelse af dialogen med Middelhavspartnerne. Ifølge de associeringsaftaler, der er indgået som led i Euro-Middelhavspartnerskabet, skal der gradvis indføres frihandel mellem EU og Middelhavspartnerne. MEDA-programmet er frem for alt den ramme for samarbejdet med og bistanden til partnerlandene, inden for hvilken de nødvendige reformer skal udvikles. Med henblik herpå analyserer og klarlægger de nationale og regionale vejledende programmer de forventede virkninger af de aktioner, der finansieres af MEDA som led i de nationale reformer, med det formål at etablere et styrket Euro-Middelhavspartnerskab. I MEDA II-forordningen er det bestemt, at disse vejledende programmer – om fornødent – skal ajourføres årligt og eventuelt ændres med udgangspunkt i de opnåede erfaringer, fremskridtene i partnerlandenes strukturreformer, den makroøkonomiske stabiliseringsindsats og den industrielle og sociale udvikling samt resultaterne af samarbejdet inden for rammerne af de nye associeringsaftaler. I disse programmer beskrives de nødvendige reformer, der skal gennemføres inden for de prioriterede sektorer, ligesom programmerne foreskriver en evaluering af fremskridtene i denne forbindelse.
- Afkortning af procedurerne for at fremme en hurtigere og mere effektiv gennemførelse af de vedtagne foranstaltninger. Dette er resultatet af udskiftningen af forskriftsudvalgsproceduren med forvaltningsudvalgsproceduren, der er indført ved MEDA II-forordningen, og målretningen af støttesamarbejdet mod gennemførelsen af ovennævnte associeringsaftaler. Ændringen af beslutningsprocessen, der bl.a. indebærer vedtagelse af nationale og regionale finansieringsplaner, betyder en væsentlig afkortning af den tid, der oprindeligt var afsat til en detaljeret gennemgang af individuelle finansieringsforslag. Vedtagelsen af forenklede kontraktprocedurer forventes ligeledes at begrænse den tid, der er nødvendig for at iværksætte samarbejdet.

2.5. Reformen af forvaltningen af bistanden til tredjelande

2000 markerede overgangen mellem den reformproces, der bl.a. var startet af den tidligere Fælles Forvaltningstjeneste for EU-Bistand til Tredjelande (FFT), og som fra 2001 videreføres af Samarbejdskontoret EuropeAid, som er FFT's efterfølger i den nye ordning for bistand til tredjelande. De strukturreformer, der blev påbegyndt i 2000, vedrører samtlige samarbejds- og forvaltningsprogrammer for bistanden til tredjelande, herunder MEDA-programmet. Reformen berører tre vigtige områder: afvikling af "hængepartierne", internalisering af de funktioner, der udøves af Kontorerne for Faglig Bistand (BAT) og gennemførelse af decentraliseringspolitikken.

Kommissionen iværksatte i 2000 et større program for afvikling af "hængepartierne", nemlig de tidligere forpligtelser fra før 1995 og de latente forpligtelser fra tiden derefter. Med henblik herpå påbegyndte eks-FFT en systematisk gennemgang af disse forpligtelser i samarbejde med de øvrige tjenestegrene for eksterne forbindelser og delegationerne. Ved denne indsats lykkedes det at nedbringe antallet af forpligtelser fra før 1995, der endnu var "åbne" i slutningen af 2000, væsentligt. Det lykkedes ligeledes at reducere beløbet for de forpligtelser, for hvilke der ikke var foretaget udbetalinger i de følgende to år, og som derfor benævnes "latente forpligtelser". Dette bevirker, at de tidligere og de latente forpligtelser i slutningen af 2000 kun udgjorde en forholdsvis lille del af samtlige uindfrie forpligtelser.

I juni 2000 færdiggjorde eks-FFT den fuldstændige analyse af Kontorerne for Faglig Bistand (eksterne forbindelser) og fremlagde en tidsplan for afviklingen af de eksisterende kontorer i Bruxelles og ved delegationerne. Ved "afvikling af BAT'erne" forstås dels en internalisering af kontorenes funktioner i Kommissionens tjenestegrene for eksterne forbindelser i Bruxelles, dels indførelse af en ordning, der erstatter BAT-ordningen hos delegationerne. Hvad angår MEDA findes der 20 BAT-kontrakter, heraf 11 ved hovedkontoret i Bruxelles og ni ved delegationerne i MEDA-området (Tunesien, Algeriet, Marokko, Egypten, Vestbredden og Gazastriben, Syrien, Libanon, Jordan, Tyrkiet). De 20 BAT-kontrakter vedrørende hovedkontoret og hos delegationerne udløber senest den 31. december 2001 og vil ikke blive fornyet. Budgetmyndigheden har givet tilladelse til finansiering af det eksterne personale og de hertil knyttede driftsudgifter, der er nødvendige for denne udskiftning, over posterne vedrørende bistandskontorerne på fællesskabsbudgettet.

Eks-FFT påbegyndte i samarbejde med de øvrige tjenestegrene for eksterne forbindelser en ambitiøs decentralisering af forvaltningen af bistanden til tredjelande, som skulle overgå til 23 delegationer i 2001. MEDA-programmet vedrører først og fremmest de fire delegationer, der er omfattet af den første decentraliseringsfase (Egypten, Marokko, Tunesien, Tyrkiet). Decentraliseringen vil være gennemført i 2002, og der er udpeget fem delegationer med henblik på den anden fase, som starter i 2003 (Syrien, Libanon, Jordan, Algeriet, Vestbredden og Gazastriben). For at få denne proces til at lykkes blev der nedsat en tværtjenstlig arbejdsgruppe og vedtaget en detaljeret plan omfattende 71 prioriterede aktioner.

Arbejdsgruppen fik fastlagt et generelt og harmoniseret decentraliseringskoncept og vedtaget de ledsageforanstaltninger, der er nødvendige for at styre denne proces. Man er allerede godt i gang med at tage decentraliseringskonceptet i brug i praksis under hensyntagen til MEDA-programmets karakteristika, og resten afhænger af, om der kan skaffes de nødvendige midler for at mobilisere de menneskelige ressourcer og anskaffe udstyr, og i sidste instans af de finansielle tildelinger, Budgetmyndigheden vedtager. Inden udgangen af 2003 er det meningen, at samtlige delegationer i Middelhavsområdet skal forvalte programmerne for bistand til tredjelande i deres respektive lande.

2.6. Udskiftning af FFT med Samarbejdskontoret EuropeAid

Samarbejdskontoret EuropeAid overtog Den Fælles Forvaltningstjenestes funktioner den 1. januar 2001 som et væsentligt led i gennemførelsen af den omfattende reform af forvaltningen af EU's bistand til tredjelande, der blev vedtaget af Europa-Kommissionen i maj 2000 for at fremskynde gennemførelsen og forbedre kvaliteten af programmerne og projekterne. Oprettelsen af dette nye generaldirektorat bygger på en kommissionsafgørelse af 21. december 2000. Samarbejdskontoret ledes af et direktionsudvalg bestående af kommissæren for eksterne forbindelser, Chris Patten (formand), kommissæren for udvikling og humanitær bistand, Poul Nielson (direktør), samt kommissæren for udvidelsen, Günter Verheugen, kommissæren for handel, Pascal Lamy, og kommissæren for økonomiske og monetære anliggender, Pedro Solbes Mira (medlemmer).

Det nye samarbejdskontor har til opgave at forvalte hele projektførelsen, fra identificering til evaluering, og har anvisningsansvaret samt ansvaret for den operationelle forvaltning af de faglige, kontraktmæssige og finansielle aspekter af stort set alle EU's programmer for bistand til tredjelande, bl.a. MEDA-programmet. Generaldirektoraterne for Eksterne Forbindelser og Udvikling, der har den stedlige kompetence, har fortsat ansvaret for den flerårige programmering. I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, som gælder for forvaltningen af bistanden til tredjelande, og hvorefter "det, der bedst forvaltes og beslutes på stedet, skal ikke forvaltes eller beslutes i Bruxelles", er Samarbejdskontorets to vigtigste

opgaver at gennemføre decentraliseringen (uddelegering til delegationerne) og forenkle procedurerne. Samarbejdskontorets Direktorat B tager sig specifikt af det sydlige Middelhav samt Den Nære Orient og Mellemøsten. Direktorat B omfatter syv enheder: geografisk koordinering; økonomisk samarbejde; regional integration og institutionel støtte; social udvikling; bæredygtig udvikling af landdistrikter og miljø; transport, infrastruktur, vand og energi samt finans- og kontraktforvaltning.

3. ASSOCIERINGSAFTALER – STATUS

Associeringsaftalerne udgør den strategiske ramme for det bilaterale samarbejde mellem EU og Middelhavspartnerne. Associeringsaftalerne indeholder bestemmelser om institutionalisering af en politisk og økonomisk dialog, etablering af et frihandelsområde med dertil knyttet finansielt samarbejde samt socialt og kulturelt samarbejde.

3.1. Algeriet

Forhandlingerne med Algeriet blev genoptaget i 2000, hvor der blev gennemført tre forhandlingsrunder. Tempoet vil blive sat op i 2001 for at kunne afslutte forhandlingerne inden årets udgang.

3.2. Egypten

Forhandlingerne blev afsluttet i juni 1999, og Egypten undertegnede associeringsaftalen den 25. juni 2001. Efter en række initiativer, der kulminerede i juli med dels en skrivelse fra premierminister Obeid til kommissær Chris Patten med en anmodning om en afklaring af visse punkter, dels et besøg, som ministeren for økonomi og udenrigshandel Boutros Ghali aflagde i Bruxelles i september, fik Kommissionen belyst alle de rejste spørgsmål.

3.3. Israel

Euro-Middelhavsassocieringsaftalen med Israel trådte i kraft den 1. juni 2000. Associeringsrådets første møde fandt sted i Luxembourg den 13. juni 2000, hvor den politiske dialog med Israel, der var fastsat i aftalen, blev iværksat, og hvor man også drøftede en bred vifte af andre spørgsmål, der er omfattet af aftalen.

3.4. Jordan

Ved udgangen af 2000 havde 13 EU-medlemsstater, Europa-Parlamentet og Det Hashemitiske Kongerige Jordan ratificeret associeringsaftalen mellem EU og Jordan, der var blevet undertegnet den 24. november 1997. Én medlemsstat mangler at ratificere aftalen.

3.5. Libanon

Efter to års afbrydelse blev de officielle forhandlinger om associeringsaftalen genoptaget i september 2000, hvor den femte forhandlingsrunde blev afholdt i Beirut. Den for nylig udnævnte premierminister Hariri (oktober 2000) bekendtgjorde offentligt, at det var hans regerings hensigt snarest muligt at indgå associeringsaftalen.

De væsentligste udestående spørgsmål omfatter udvekslingen af handelskoncessioner på landbrugsområdet, tempoet for afvikling af tolden, oprindelsesregler, handelsordninger for forarbejdede landbrugsprodukter og tilbagebetaling.

3.6. Marokko

Euro-Middelhavsassocieringsaftalen trådte i kraft den 1. marts 2000, og Associeringsrådets første møde blev afholdt i Luxembourg den 9. oktober 2000. Marokko benyttede lejligheden til officielt at udtrykke ønske om tættere forbindelser med EU med en erstatning af den nuværende associering med en toldunion.

Fra 1. marts 2000 gennemførte Marokko de første toldafviklingsforanstaltninger, der var fastsat i aftalen: fjernelsen af tolden på andre produkter end dem, der er nævnt i bilag 3, 4, 5 og 6 til aftalen, og nedsættelse af tolden til 75% af basistolden for produkterne i bilag 3.

Forhandlingerne om en ny fiskeriaftale fortsatte, og der blev gennemført seks forhandlingsrunder. Der blev dog ikke gjort nævneværdige fremskridt, idet de to parter fortsat stod langt fra hinanden på de vigtigste punkter (aftalens varighed, adgang til fiskeressourcer, finansiering).

3.7. Den Palæstinensiske Myndighed

Interimsassocieringsaftalen om handel og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og Den Palæstinensiske Befrielsesorganisation (PLO) som repræsentant for Den Palæstinensiske Myndighed blev indgået den 24. februar 1997. Hovedformålet med aftalen var at fastlægge en bred ramme for det politiske, handelsmæssige, økonomiske og finansielle samarbejde.

Det første møde i Det Blandede Udvalg i henhold til interimsassocieringsaftalen blev afholdt i Bruxelles den 23. maj 2000. Hidtil er det gået meget langsomt med den faktiske gennemførelse af aftalen, især som følge af israelske hindringer for den palæstinensiske handel, men også på grund af den palæstinensiske økonomis utilstrækkelige kapacitet. Den krise i de palæstinensiske områder, der startede i september 2000, har sat aftalens gennemførelse på vågeblus, og den politiske situation har endvidere ikke gjort det muligt at fortsætte forhandlingerne om en fuldstændig associeringsaftale. Trods den kritiske situation i de palæstinensiske områder blev der den 6. december 2000 i henhold til aftalen afholdt et økonomisk dialogmøde for at gøre status over situationen efter Israels lukning af de palæstinensiske områder og vurdere krisens umiddelbare økonomiske følger.

3.8. Syrien

På et møde i Bruxelles i december 2000 blev forhandlingerne om en associeringsaftale genoptaget med den nye syriske regering. Der var enighed om, at der skulle gøres hurtige fremskridt, således at forhandlingerne eventuelt kunne afsluttes i 2001.

3.9. Tunesien

Associeringsrådets andet møde blev afholdt i Bruxelles den 24. januar 2000, hvor der var lejlighed til at fortsætte den politiske dialog med Tunesien og tilskynde landet til at styrke den demokratiske proces og beskyttelsen af menneskerettighederne. På mødet fokuseredes der ligeledes på de tre prioriterede emner i forbindelserne mellem Tunesien og EU: fortsættelse af handelsliberaliseringen, fællesskabsstøtte til reformerne og den økonomiske omstilling samt den sociale dimension. Dialogen og gennemgangen af disse prioriteter fortsatte på Associeringsudvalgets andet møde, der blev afholdt i Bruxelles den 23. juni 2000.

Forhandlingerne om den gensidige handelsliberalisering og ændringen af landbrugsprotokollerne i associeringsaftalen blev afsluttet ved EU-Rådets beslutning af 22. december 2000. Resultatet af forhandlingerne er først og fremmest en forbedring af

Fællesskabets præferenceordning for tunesisk olivenolie samt Tunesiens inddrivelse af toldpræferencer for hvede og visse former for vegetabilsk olie med oprindelse i Fællesskabet.

**OVERSIGT OVER FREMSKRIDTENE I FORHANDLINGERNE
OM EURO-MIDDELHAVSASSOCIERINGSAFTALERNE***

Middelhavs-partner	Afslutning af forhandlingerne	af Undertegnelse af aftalen	Ikrafttrædelse
Tunesien	Juni 1995	Juli 1995	Marts 1998
Israel	September 1995	November 1995	Juni 2000
Marokko	November 1995	Februar 1996	Marts 2000
PLO for Den Palæstinensiske Myndighed	December 1996	Februar 1997	Juli 1997
Jordan	April 1997	November 1997	1 medlemsstat mangler at ratificere
Egypten	Forhandlinger afsluttet i juni 1999	Juni 2001	-
Libanon	Forhandlinger i gang	-	-
Algeriet	Forhandlinger i gang	-	-
Syrien	Forhandlinger i gang	-	-

* Forbindelserne med Cypern, Malta og Tyrkiet er omfattet af "førstegenerations"-associeringsaftaler indgået i 1960'erne og 1970'erne.

4. BILATERALT SAMARBEJDE MED MIDDELHAVSPARTNERNE

4.1. Algeriet

4.1.1. Bilaterale forbindelser

Hvad angår de bilaterale forbindelser var den vigtigste begivenhed genoptagelsen af forhandlingerne om *associeringsaftalen* den 14. april 2000 (se kapitel 3). Indtil der er indgået en associeringsaftale mellem EU og Algeriet, fortsætter den *politiske dialog* mellem de to parter via regelmæssige møder på ministerniveau samt kontakter på stedet med den algeriske regering på missionschefniveau. Den 12. maj 2000 var Lissabon rammen om et møde med *den europæiske trojka*. Alle emner af fælles interesse, især landets politiske og økonomiske situation, var sat på dagsordenen for dette møde.

4.1.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Algeriet

4.1.2.1. Politisk udvikling

Præsident Boutéflika har givet høj prioritet til et program for at bringe de civile uroligheder i landet til ophør og rehabilitere Algeriets image på internationalt plan. Loven om "*borgfreden*" gav de medlemmer af de væbnede grupper, der overgav sig til myndighederne, amnesti på visse betingelser. Denne mulighed for overgivelse gjaldt i en seks månedersperiode, der sluttede den 13. januar 2000.

Trods resocialiseringen af visse islamister, der havde ladet sig afvæbne, og en relativ ro omkring sikkerhedssituationen i slutningen af 1999 og begyndelsen af 2000 fortsatte den vold, der var en følge af terroraktionerne, med fornyet styrke i anden halvdel af året, især uden for byområderne. På det politiske plan nægtede regeringen i november 2000 at godkende Taleb Ibrahimis nye islamiske parti "*Wafa*".

Den 26. august 2000 blev der udnævnt en ny regering under ledelse af premierminister Benflis, præsident Boutéflikas tidligere kabinetschef. Denne regering fulgte efter premierminister Benbitours regering, som kun nåede at være ved magten i otte måneder.

Hvad angår de grundlæggende friheder og menneskerettigheder udgør den politiske mediedebats pluralistiske karakter et bredt anerkendt fremskridt. De vigtigste menneskerettighedsorganisationer (Amnesty International, Det Internationale Journalistforbund og Journalister uden Grænser) fik tilladelse til at besøge landet i 2000. Dog gav problemerne med at gennemføre loven om "*borgfreden*", torturspørgsmålet og de 4 000 forsvundne personer fortsat anledning til uro. I marts 2000 var de forsvundne personers skæbne genstand for en henvendelse fra EU's missionschefer i Algier.

Algeriet har påbegyndt arbejdet med den regionale del af Euro-Middelhavspartnerskabet. Som formand for OUA spillede Algeriet en aktiv rolle i forberedelserne til topmødet mellem EU og Afrika, der blev afholdt i Cairo i april 2000, og i mæglingsindsatsen i konflikten mellem Etiopien og Eritrea. Konflikten i Vestsahara og forholdet til Marokko lagde imidlertid hindringer i vejen for Algeriets regionale integration i Den Arabiske Maghreb-union (UMA).

4.1.2.2. Økonomisk udvikling

Den makroøkonomiske udvikling i 2000 var relativt gunstig som følge af olieprisstigningerne, som næsten medførte en fordobling af eksportindtægterne fra 11,9 mia. USD i 1999 til 21,1 mia. USD i 2000. Den eksterne og interne balance på de vigtigste områder blev opretholdt. Den økonomiske vækst nåede op på 4,3% (fremskrivning for 2000), inflationen anslås til 3%, budgetoverskuddet udgjorde 5% af BNP (1999: underskud på 0,5%), mens overskuddet på handelsbalancen lå på 10,0 mia. USD (1999: 3,3 mia. USD). Algeriet sluttede året med valutaeserver på ca. 11,2 mia. USD svarende til 14 måneders import (1999: 4,6 måneder). Renter og afdrag på landets gæld faldt til 22,1% af værdien af eksporten (1999: 36,6%).

Den algeriske økonomi er fortsat meget afhængig af kulbrintesektoren, som repræsenterer 97% af eksporten, 30% af BNP og 60% af statsbudgettet. Landbrugssektoren har stadig marginal betydning, mens industrisektoren bortset fra kulbrintesektoren stagnerede ved 10% af BNP. Den økonomiske vækst var ikke stor nok til at nedbringe arbejdsløsheden, som var på 30% af den erhvervsaktive befolkning, mens ungdomsarbejdsløsheden lå på knap 70%.

I regeringsprogrammet peges der med rette på bl.a. privatiseringen af offentlige virksomheder, sanering og reform af finanssektoren, opgradering af industrisektoren og opdatering af lovgivningen, energisektorens åbning over for privat kapital samt boligbyggeri og –renovering som de vigtigste økonomiske og sociale udfordringer, Algeriet står over for.

Men den faktiske iværksættelse af strukturreformerne gik stort set i stå i 2000. Privatiseringen befinder sig i en blindgyde som følge af kompetencestridigheder mellem de forskellige aktører og institutioner og manglende konsensus med arbejdsmarkedets parter. Lovforslaget om privatisering af landbrugsjorderne blev ligeledes trukket tilbage, og der er behov for yderligere forbedringer i de økonomiske rammevilkår for udenlandske virksomheder og investorer. Udenrigshandelen er ligeledes underkastet restriktioner som følge af den gældende ordning med værdier ”under administration” og den forholdsvis høje gennemsnitlige told.

Der kan dog registreres visse positive tegn, f.eks. bekendtgørelsen af den nye post- og telekommunikationslov, den påbegyndte liberalisering af denne sektor, starten på de private luftfartsselskabers aktiviteter og den forventede private deltagelse i andre økonomiske infrastrukturer, bl.a. energiinfrastrukturen.

4.1.3. MEDA-aktiviteter

Det finansielle samarbejde med Algeriet sker inden for rammerne af den økonomiske omstilling og landets forberedelser til indførelsen af et Euro-Middelhavs-frihandelsområde. Samarbejdet omfatter to strategiske områder, nemlig dels støtte til de økonomiske reformer og til udviklingen af den private sektor, dels styrkelse af den socioøkonomiske balance og den gode regeringsførelse.

I alt er der siden 1996 indgået forpligtelser for 194,2 mio. EUR i forbindelse med MEDA-programmet til fordel for Algeriet (se tabel). Hertil kommer, at Den Europæiske Investeringsbank (EIB) siden 1996 af egne midler har ydet lån på 620 mio. EUR.

I 2000 blev der indgået forpligtelser for tre nye MEDA-projekter for i alt 30,2 mio. EUR:

- *Støtte til post- og telekommunikationsreformen og til udvikling af informationssamfundet* (17 mio. EUR). Dette projekt vil bidrage til at effektivisere og forbedre kvaliteten af disse tjenester og forbedre de økonomiske rammevilkår for virksomhederne. Projektet indebærer faglig støtte til etablering af en uafhængig regeludstedende myndighed for post- og telekommunikationssektoren, institutionel styrkelse af postvæsenet og en omorganisering af Post- og Telekommunikationsministeriet.
- *Støtte til algeriske journalister og medier* (5 mio. EUR). Dette projekt vil bidrage til at styrke den private, uafhængige presses rolle i demokratiseringen af det algeriske samfund. Projektet tager sigte på efteruddannelse af journalister, forbedring af disses status og samfundsfaglige normer samt støtte til private virksomheder og til Journalistforbundet.
- *Støtte til modernisering af politiet* (8,2 mio. EUR). Projektet tager sigte på at styrke den offentlige forvaltning og retsstaten via en opkvalificering af det nationale sikkerhedspoliti, herunder på menneskerettighedsområdet. Den europæiske støtte anvendes især til forbedring af kendskabet til strafferetlige teorier og til reglerne for bevisførelse på strafferetsområdet.

Endelig blev der indgået en finansieringsaftale for et MEDA-projekt vedrørende *modernisering af finanssektoren* (23 mio. EUR). I projektet indgår faglig bistand og uddannelse til fordel for de finansielle institutioner, Algeriets centralbank og institutionerne på kapitalmarkedet. Der indgår ligeledes planer om samarbejde mellem flere banker og forsikringsselskaber i Algeriet og tilsvarende institutioner i Europa.

ALGERIET
MEDA-FORPLIGTELSER I 2000

Projekt	Mio. EUR
Støtte til post- og telekommunikationsreformen og til udvikling af informationsamfundet	17
Støtte til algeriske journalister og medier	5
Støtte til modernisering af politiet	8,2
I alt	30,2

MEDA-FORPLIGTELSER 1996-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	129,00	79%
Rentegodtgørelser for lån til "renere industri" (EIB)	10,75	
Støtte til SMV/SMI	57,00	
Støtte til industriel omstrukturering	38,00	
Støtte til modernisering af finanssektoren	23,25	
B. Struktur-/sektortilpasningsfaciliteter	30,00	18%
Strukturtilpasningsfacilitet	30,00	
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	5,00	3%
Støtte til ngo'er	5,00	
A+B+C i alt	164,00	100%

4.2. Egypten

4.2.1. Bilaterale forbindelser

Associeringsaftalen blev undertegnet af den nye egyptiske regering den 25. juni 2001 efter en lang forhandlingsproces. Det var forventet, at den foreslåede associeringsaftale ville blive parafareret og undertegnet i 2000, men den nye egyptiske regering var væsentlig længere tid end forudset om at godkende det resultat, forhandlerne var nået frem til i juni 1999.

Da kommissær Chris Patten besøgte Cairo i begyndelsen af april 2000 umiddelbart før EU-Afrika-topmødet, drøftede han forsinkelsen i paraferingen og undertegnelsen med premierminister Obeid og dennes ministre. Dette resulterede i en række skriftlige anmodninger til Kommissionen om nærmere præciseringer, et initiativ, der blev suppleret af et besøg, som minister for økonomi og udenrigshandel, Boutros Ghali, aflagde i september hos kommissionsmedlemmerne Chris Patten og Pascal Lamy. Kommissionens svar med de præciseringer, der var anmodet om fra egyptisk side, banede vej for undertegnelsen i 2001.

De bilaterale handelsforbindelser var forholdsvis gode i 2000. Kommissionen havde tæt kontakt med Egypten, som var en vigtig aktør i forhandlingerne om en ny multilateral handelsrunde, og flere, men ikke alle, bilaterale spørgsmål kom nærmere en løsning. Suspensionen af handelen med EU's mejeriprodukter og beslægtede produkter blev ophævet, selv om en række restriktioner og besværlige testforanstaltninger fortsat bestod. Et særligt problem var følgerne af BSE (kogalskab) for EU's kødeksport til Egypten. I 2000 var Egypten EU's største enkeltmarked for kødeksport, selv om der var sket et fald i forhold til 1999. Med hensyn til Egyptens eksport til EU var situationen for eksporten af nye kartofler til EU meget opmuntrende, idet der kun blev fundet ét bekræftet tilfælde af kartoffelskimmel. Dette viser, at det er muligt at eliminere kartoffelskimmel i den del af høsten, der går til eksport, forudsat at de nødvendige kontroller nøje gennemføres.

Egypten samarbejdede tæt med Europa-Kommissionen om at planlægge topmødet mellem EU og Afrika i april 2000. I topmødet deltog næsten alle afrikanske ledere, stærkt sammensatte delegationer fra EU-medlemsstaterne, formand Romano Prodi samt kommissærerne for eksterne forbindelser. Kommissær Chris Patten kombinerede sin deltagelse i EU-Afrika-ministermødet med en række møder med ledende medlemmer af Egyptens regering.

4.2.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Egypten

4.2.2.1. Politisk udvikling

På den politiske front blev flere nye personer optaget i premierminister Obeids nye (oktober 1999) regering, selv om de vigtigste porteføljer forblev uændrede. På den hjemlige politiske scene var der nogenlunde ro, idet de tidligere års voldsomme fundamentalistiske modstand blev stadig mindre, ligesom våbenhvilen med hovedgrupperingerne blev opretholdt. Den lovlige opposition til regeringspartiet har dog forbedret sin stilling væsentligt. Selv om regeringspartiet stadig dominerede parlamentet efter valget i november 2000, var situationen meget anderledes end før. Mange af regeringspartiets ældre parlamentsmedlemmer blev erstattet af yngre kandidater, og partiets nuværende dominans er kun blevet sikret, fordi mange "uafhængige" sluttede sig til NDP efter valget. Det vigtigste er dog, at 17 kandidater, der repræsenterer Det Muslimske Broderskab, blev valgt. Denne blok repræsenterer, selv om den er lille, en ægte parlamentarisk opposition. Valgene, der for første gang blev overvåget af domstolene, var et reelt skridt i retning af bredere demokrati.

Overordnet var billedet af den politiske liberalisering dog mindre entydigt. Trods en række progressive lovgivningstiltag på det sociale område og skelsættende afgørelser truffet af Forfatningsdomstolen var der tydelige tegn på, at myndighederne havde voksende problemer med at tillade fuld ytringsfrihed.

Udenrigspolitisk indtog Egypten en stadig vigtigere regional rolle i et forsøg på at optræde som mægler i fredsprocessen i Mellemøsten. Egypten konsoliderede også sin bredere regionale rolle inden for den arabiske verden og i Afrika, konsoliderede sin deltagelse i det økonomiske COMESA-fællesskab og fortsatte sammen med Libyen bestræbelserne på at opnå fred i Sudan.

4.2.2.2. Økonomisk udvikling

Egyptens økonomiske vækst (anslået til 5,1%) var svagere end i 1999 og nåede langt fra op på de 7%, der ifølge fremskrivningerne er nødvendige for at nå Egyptens ambitiøse indkomst- og beskæftigelsesmål. Valutasituationen var under pres, og der var voksende bekymring over den forværrede handelsbalance. En vigtig begivenhed var opgivelsen af fastkurspolitikken over for USD i første halvår 2000, selv om dette forsigtige tiltag langt fra giver den fleksible valutakurs, som en forbedring af Egyptens konkurrenceevne over for andre lande kræver. Egypten står fortsat over for store reformer. Trods en voksende privat sektor og regeringens fortsatte tilsagn om privatisering er økonomien stadig domineret af den offentlige sektor (35% af beskæftigelsen, 45% af BNP og 70% af industriproduktionen). De retlige og politiske rammer for en rationalisering af de offentlige finanser, reform af finanssektoren, yderligere handelsliberalisering og fremskyndelse af privatiseringer er allerede på plads, men det kniber med gennemførelsen af foranstaltningerne.

4.2.3. MEDA-aktiviteter

Bortset fra rentegodtgørelser i forbindelse med EIB-lån blev der i 2000 ikke indgået nye MEDA-forpligtelser hvad angår Egypten. Dette afspejlede til dels det store "efterslæb" af eksisterende MEDA I-forpligtelser (615 mio. EUR til Socialudviklingsfonden, primære sundhedsydelser, grunduddannelse og industriel modernisering). De langsomme fremskridt i gennemførelsen af godkendte programmer gav dog også anledning til nogen bekymring. Dette gælder især moderniseringsprogrammet for industrien, som var fuldstændig sat i stå som følge af mangel på en organisatorisk struktur (Moderniseringsrådet for Industrien). I december 2000 udstedte præsidenten omsider dekretet om oprettelse af Moderniseringsrådet. Ligeledes i 2000 begyndte den faglige bistand til de EU-støttede reformprogrammer inden for grunduddannelse og primære sundhedsydelser virkelig at kunne mærkes, og Europa-Kommissionen indtog en ledende rolle i multidonorgennemgangen af programmet for Socialudviklingsfonden (SFD II).

Det lykkedes at identificere nye aktioner, der kunne finansieres under MEDA II, og tidligere forslag om en reform af de tekniske-erhvervsfaglige uddannelser og om et program for erhvervsfremme blev revideret.

EGYPTEN
MEDA-FORPLIGTELSER I 2000

Projekt/program	Mio. EUR
Nationalt dræningsprogram – EIB-rentegodtgørelse	12,7
I alt	12,7

MEDA-FORPLIGTELSER 1995-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	333,5	47,7%
Moderniseringsprogram for industrien	250,0	
EIB-rentegodtgørelser	54,5	
Risikovillig kapital fra EIB	29,0	
B. Struktur-/sektortilpasningsfaciliteter	-	-
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	365,0	52,3%
Socialudviklingsfonden (fase II)	155,0	
Program for grundundervisning	100,0	
Reformprogram for sundhedssektoren	110	
I alt	698,5	100,0%

4.3. Jordan

4.3.1. Bilaterale forbindelser

Der blev i 2000 aflagt flere EU-besøg på højt niveau, herunder et besøg af kommissær Chris Patten som led i en rundrejse i Mellemøsten i april. Ligeledes i april mødtes kong Abdullah med Kommissionens formand Romano Prodi i Bruxelles. På disse møder blev der fokuseret på forbindelserne mellem EU og Jordan som en model for Euro-Middelhavspartnerlandene og på Jordans rolle som mægler i fredsprocessen i Mellemøsten.

4.3.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Jordan

Kong Abdullah og Jordans regering har med held arbejdet på at konsolidere forbindelserne med Vesten og genoprette forbindelserne med den arabiske verden, navnlig med Golfstaterne og Syrien. Forholdet til Golfstaterne og Syrien led skade i 90'erne som følge af Jordans holdning under Golfkrigen og undertegnelsen af fredstraktaten med Israel i 1994. Jordans forbindelser udadtil er således fortsat ustabile og lider under den fastlåste fredsproces. Dette er en hindring for udviklingen af tættere økonomiske bånd med Israel og Den Palæstinensiske Myndighed. Endvidere giver forbuddet mod eksport til Irak, som er Jordans vigtigste handelspartner, store problemer. Alt dette afskrækker potentielle investorer og fremmer kapitalflugten. Disse problemer forværres af en meget stor mangel på vand, et snævert industrielt grundlag, begrænsede naturressourcer (næsten kun potaske og fosfat) og et lille hjemmemarked.

I 2000 fortsatte Jordan gennemførelsen af det IMF-støttede strukturaljusteringsprogram. Ved en forbedret budget- og valutastyring er det i nogen grad lykkedes at reducere budgetunderskuddet (der dog stadig udgør 7% af BNP, ekskl. gavebistand) og at øge valutareserveerne. Der opnåedes en økonomisk vækst på 3,9%, hvilket var en klar forbedring i forhold til tidligere år.

På denne baggrund udgør sikringen af Jordans økonomiske bæredygtighed en meget stor udfordring. Derfor koncentrerer kong Abdullah sin indsats om en reform af økonomien og den offentlige sektor. Reformen har gjort hurtige fremskridt i de seneste to år. Hovedudfordringerne for Jordan er pensionsreformen, reformen af banksektoren og gældsstyringen, især reduktionen af den tunge offentlige gældsbyrde.

Jordan søger meget målbevidst at fremme handelsliberaliseringen, hvilket illustreres af landets optagelse i WTO i 2000 og undertegnelsen af en bilateral frihandelsaftale med USA. Endvidere bebudede Jordan, Egypten, Tunesien og Marokko på udenrigsministrenes Euro-Middelhavskonference i Marseille i november 2000, at de ville påbegynde forhandlinger om oprettelse af deres eget frihandelsområde (den såkaldte Agadir-proces).

4.3.3. MEDA-aktiviteter

Jordan har opnået gode resultater med MEDA-programmet (1995-1999). Jordan var den af Middelhavspartnerne, der modtog den største gavebistand pr. indbygger fra MEDA, idet landets samlede andel af de bilaterale Euro-Middelhavstransaktioner udgjorde 254 mio. EUR i gavebistand, hvoraf ca. 75% var udbetalt ved udgangen af 2000. EIB ydede lån af Bankens egne midler for 223 mio. EUR.

I perioden 1995-1999 bidrog to strukturtilpasningsoperationer (på henholdsvis 100 mio. EUR og 80 mio. EUR) til styrkelsen af den makroøkonomiske balance og gennemførelsen af reformer i henhold til associeringsaftalen (dvs. forslag til konkurrencelov, indførelse af en afgift af momstypen, privatisering). Herudover fokuserede samarbejdet på udvikling af den private sektor. Således er moderniseringsprogrammet for industrien (40 mio. EUR) en opfølgning på programmet "erhvervsserviceteam" (7 mio. EUR). Ifølge moderniseringsprogrammet ydes der direkte støtte til SMV og erhvervsorganisationer, lige som der er indført finansielle instrumenter til fordel for SMV og nystartede virksomheder. Programmet skal endvidere støtte udviklingen af menneskelige ressourcer ved at bidrage til at opgradere og tilpasse eksisterende uddannelsesfaciliteter til produktionssektorens efterspørgsel, mens programmets strategidel støtter udviklingen af en langsigtet industripolitik. 10 mio. EUR blev anvendt til en EIB-transaktion med risikovillig kapital til støtte for udviklingen af den private sektor. Endelig bidrog 8,2 mio. EUR i rentegodtgørelser og 5 mio. EUR til faglig bistand (forvaltningsenhed) til gennemførelsen af programmet for renovering af vandforsyningsnettet i Amman, mens 3,9 mio. EUR gik til udvikling af turismen og bevarelse af kulturarven.

Mens det finansielle samarbejde i 1999 havde fokuseret på nye forpligtelser for Jordan, koncentrerede samarbejdet i 2000 sig om gennemførelsen af de nye programmer. Således blev hele strukturtilpasningsfaciliteten (80 mio. EUR) udbetalt, idet alle kriterier herfor var opfyldt. Udbudsrunder med henblik på ansættelse af programforvaltningspersonale for moderniseringsprogrammet for industrien blev afsluttet (programmet gik i gang den 1. januar 2001). Den faglige bistand til programmet for renovering af Ammans vandforsyningsnet (5 mio. EUR) og til projektet vedrørende udvikling af turismen og bevarelse af kulturarven (3,9 mio. EUR) blev også sat i gang.

I 2000 besluttede Kommissionen at yde 15 mio. EUR i bistand til en ny EIB-styret transaktion med risikovillig kapital. Denne samlede finansieringsfacilitet er åben for en række kreditformidlende organer, der er aktive inden for "equity"- og "kvasiequity"-investeringer. Faciliteten vil tilbyde innovative finansieringsprodukter, der kan styrke den private sektor.

Kommissionen godkendte tillige en række kulturbegivenheder for at ære den afdøde kong Husseins minde som foreslået på udenrigsministrenes Euro-Middelhavskonference i Stuttgart (april 1999). Begivenhederne fandt sted såvel i Europa (Euro-Middelhavssymposium om "fredskultur" under Verdensudstillingen i Hannover EXPO 2000 for at illustrere kong Husseins rolle i indsatsen for at fremme denne kultur; fotografisk vandredstilling om kong Hussein og visuelt minde om byen Amman) som i Jordan (Euro-Middelhavskonference om den kulturelle mangfoldigheds betydning på tærsklen til et nyt årtusinde; arkæologiske udgravninger med deltagelse af unge fra Europa og Jordan).

Endvidere modtog Jordan støtte til udvidelse af projekter finansieret over finansprotokollerne, nemlig støtteprojektet for vandsektoren (yderligere 2,02 mio. EUR), et socialudviklingsprojekt (yderligere 0,67 mio. EUR) samt støtte til Jordans deltagelse i EXPO 2000 (0,40 mio. EUR).

JORDAN
MEDA-FORPLIGTELSER I 2000

Projekt/program	Mio. EUR
Samlet finansieringsfacilitet for SMV – risikovillig kapital (EIB)	15
I alt	15

MEDA-FORPLIGTELSER 1995-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	57,0	22,4 %
Program for udvikling af den private sektor (erhvervsserviceteam)	7,0	
Risikovillig kapital (EIB) til støtte for SMV	10,0	
Moderniseringsprogram for industrien	40,0	
B. Strukturtilpasningsfaciliteter	180,0	70,9 %
Strukturtilpasningsfacilitet I	100,0	
Strukturtilpasningsfacilitet II	80,0	
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	17,1	6,7 %
EIB-rentegodgørelser for programmet for reovering af vandforsyningsnettet i Amman	8,2	
Forvaltningsenhed for programmet for reovering af vandforsyningsnettet i Amman	5,0	
Udvikling af turismen og bevarelse af kulturarven	3,9	
I alt	254,0	100,0%

4.4. Libanon

4.4.1. Bilaterale forbindelser

Efter to års afbrydelse blev forhandlingerne om en Euro-Middelhavsassocieringsaftale genoptaget i september 2000, og der var inden årets udgang afholdt flere møder, hvor man nåede langt med godkendelsen af teksten.

Kommissær Chris Patten besøgte Libanon den 7. april. Han havde under besøget møder med præsidenten, general Emile Lahoud, premierminister Hoss, industri-, økonomi- og handelsminister Nasser Saïdi og parlamentsformand Nabih Berry. Drøftelserne fokuserede på den bilaterale aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Libanon, Fællesskabets genopbygningsbistand, den libanesiske-israelske del af fredsprocessen i Mellemøsten samt bilaterale handelsspørgsmål.

4.4.2. Seneste økonomiske og politiske udvikling i Libanon

4.4.2.1. Politisk udvikling

Premierminister Rafiq Hariris regering fik kraftig opbakning af parlamentet den 6. november 2000 efter den overvældende valgsejr i august/september 2000. Valgresultaterne afspejlede utilfredsheden med landets dårlige økonomi og en formodning om, at Rafiq Hariri kunne trække økonomien ud af den tiltagende recession.

Genrejsningen af Libanon efter krigen tog fart i maj 2000, hvor de israelske styrker trak sig tilbage fra Sydlibanon, og den israelskstøttede sydlibanesiske hær kollapsede. FN fastslog, at Sikkerhedsrådets resolution nr. 425 var blevet gennemført. Libanon afviser FN's grænselinje som landets internationale grænse mod Israel.

Den 5 500 mand store UNIFIL-styrke (som overvåger overholdelsen af resolution nr. 425) fik tilladelse til at rykke sydpå i august 2000 og blev erstattet af et begrænset antal libanesiske politifolk og soldater. Reintegreringen af det tidligere besatte område er langsomt i gang, og efter næsten 20 års fravær er de statslige tjenester lidt efter lidt ved at vende tilbage. Da den første eufori, efter at det besatte Sydlibanon igen var overgået til libanesiske overherredømme, havde lagt sig, førte det opståede sikkerhedsvakuum til en stigning i antallet af grænseoverskridende angreb. Spændingen i grænseområderne begyndte at vokse i oktober 2000 i sympati med den palæstinensiske *intifada*. Genopbygningen af Sydlibanon er fortsat hæmmet af spørgsmålet om de omstridte Sheba'a-gårde på Hermon-bjerget (hvor tre israelske soldater blev taget til fange i slutningen af 2000), den fortsatte tilbageholdelse af 19 libanesiske fanger i israelske fængsler og den manglende fredstraktat mellem Israel, Syrien og Libanon.

Selv om der ikke blev registreret grundlæggende ændringer i forholdet mellem Beirut og Damaskus efter præsident Assads død i 2000, tog den interne kritik af tilstedeværelsen af den 35 000 mand store syriske hær i Libanon til i styrke.

4.4.2.2. Økonomisk udvikling

Premierminister Rafiq Hariri overtog en økonomi præget af recession og et overvældende stort offentligt underskud (24 mia. EUR svarende til 160% af BNP) foranlediget af det massive genopbygningsprogram efter borgerkrigen. Regeringen har vedtaget en vækstfremmende økonomisk strategi for at vende den accelererende recession (ingen vækst i 1999 og 2000). En stor del af problemet skyldes det voksende budgetunderskud. På budgettet for 2001 er der opført udgifter på 6,6 mia. EUR og indtægter på 3,2 mia. EUR, hvilket giver et underskud på 21,2% af BNP. Sammenlignet med målet for 2000 er dette en 16% stigning i udgifterne og et 6% fald i indtægterne. Der er kun en meget lille manøvremargen, idet 80% af budgettet går til tjenestemandslønninger og renter og afdrag på lån. EU's bekymring over den økonomiske situation og interesse for skatte- og afgiftstiltag, der kan reducere budgetunderskuddet, afspejledes i de løbende drøftelser om at frigive anden rate af strukturtilpasningsfaciliteten på 50 mio. EUR. En væsentlig forudsætning er, at der indføres et moms-system.

Det er lykkedes at føre en pengepolitik, der kan opretholde det libanesiske punds stabilitet og holde inflationen nede. Erhvervslivets tillid er dog blevet svækket af recessionen, de fortsatte og store offentlige underskud, manglende fremskridt i privatiseringsprocessen og den fortsatte usikkerhed omkring Sydlibanon og fredsprocessen.

På en donorkonference i Beirut i juli 2000 blev der fremlagt en udviklingsplan for Sydlibanon med et budget på 1,3 mia. USD. Kommissionens bidrag udgøres af finansieringen af fem genopbygningsprojekter for Sydlibanon (9,2 mio. EUR) under budgetposten "genopbygning". Kommissionens humanitære kontor ECHO har også indvilget i at yde Sydlibanon nødhjælp i form af finansiering.

4.4.3. MEDA-aktiviteter

EU er Libanons største donor. Støtten fra EU og medlemsstaterne tegnede sig tilsammen for 53% af gavebistanden til Libanon i perioden 1992-1999. EU's bistand har været målrettet mod genopbygning efter krigen, nødhjælp til Palæstinaflygtninge, programmer for det civile samfund, socioøkonomisk udvikling, miljøbeskyttelse, menneskerettigheder og demokrati.

Omstruktureringen af Libanons økonomi, en gennemgang af den offentlige forvaltning, forbedring af de institutionelle og retlige systemer, der påvirker den private sektor, samt mindskelse af den sociale ubalance havde høj prioritet i MEDA I-programmet (1996-1999). Libanon har fået gavebistand på 182 mio. EUR under MEDA-programmet og er således placeret blandt de Middelhavspartnere, der modtager den største EU-bistand pr. indbygger. Den Europæiske Investeringsbank har under MEDA I bevilget Libanon fire lån på i alt 180 mio. EUR.

I 2000 blev der ikke indgået nye forpligtelser for Libanon under MEDA-programmet. Bevillingerne til to projekter blev frigjort i det år, der fulgte efter annullationen af projekterne, nemlig bevillingerne til projektet vedrørende normer og standarder (6 mio. EUR) og en rentegodtgørelse på 10,3 mio. EUR for EIB-lånet til kontrol af kystforurening (der var ikke trukket på lånet). Ligeledes i 2000 blev der fokuseret på indgåelsen af tre nye finansieringsaftaler.

I kølvandet på Israels tilbagetrækning fra Sydlibanon blev der i 2000 vedtaget 12 ECHO-projekter (3,9 mio. EUR) og fem genopbygningsprojekter (9,2 mio. EUR). Heraf blev ca. 10 mio. EUR afsat til Sydlibanon, mens restbeløbet især blev anvendt til at støtte Palæstinaflygtninge i de 12 flygtningelejre i Libanon.

LIBANON
MEDA-FORPLIGTELSE 1995-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	107,1	58,8%
Normer ^{1/}	6,0	
Investeringsplanlægning	21,0	
Moderniseringsprogram for industrien	11,0	
Kystforurening – EIB-rentegodtgørelse ^{1/}	10,3	
Spildevandsbehandling i Tripoli – EIB-rentegodtgørelse	20,8	
Genopbygning af den offentlige forvaltning	38,0	
B. Strukturtilpasningsfacilitet	50,0	27,5%
Strukturtilpasningsfacilitet	50,0	
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	25,0	13,7%
Fond for social og økonomisk udvikling	25,0	
I alt	182,1	100%

1/ Frigjort efter annullation af programmet.

4.5. Marokko

4.5.1. Bilaterale forbindelser

Marokko har klart valgt at integrere sin økonomi med EU's økonomi. Efter ikrafttrædelsen den 1. marts 2000 af associeringsaftalen udtrykte Marokko ønske om ikke at standse ved det frihandelsområde, der er fastsat i associeringsaftalen, men også at danne en toldunion med EU. Trods Kommissionens engagement var de intense forhandlinger om fiskeriaftalen resultatløse. Endelig vedtog Rådet (almindelige anliggender) den 18. september 2000 et forhandlingsmandat med henblik på en aftale med Marokko om tilbagetagelse.

4.5.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Marokko

4.5.2.1. Politisk udvikling

Liberaliseringen af det politiske system, som kong Muhamed VI efter overtagelsen af tronen i 1999 videreførte gennem Youssoufi-regeringen, bevirkede, at Marokko var det land i regionen, der var nået længst på dette område. Decentraliseringen af forvaltningen og udviklingen af det civile samfund påvirker demokratiseringen af landet i en absolut positiv retning. Regeringen har iværksat en plan for integrering af kvinderne i den økonomiske udvikling, som har skabt store forventninger hos denne befolkningsgruppe. Dog skete der i 2000 visse anslag mod pressefriheden, uden dog at forrykke det samlede billede af den igangværende politiske omstilling. Hvad angår Vestsahara bekræftede Marokko på mødet i september 2000 i Berlin, at landet ikke ville acceptere nogen løsning, som kan anfægte den marokkanske suverænitet i denne region.

4.5.2.2. Økonomisk udvikling

2000 var fortsat præget af en meget svag stigning i BNP (+0,7%), bl.a. som følge af et fald på 14,8% i landbrugets nettoindtjening i 2000 (langvarig tørke), som ikke kunne opvejes af produktionsstigningen uden for landbrugssektoren (+3%).

Disse skuffende resultater påvirkede betalingsbalancen i negativ retning (løbende poster – 1,7% af BNP, handelsbalance –9,6% af BNP). Valutareserverne faldt fra et beløb svarende til 5,7 måneders import i 1999 til 4,4 måneders import i 2000. Underskuddet på handelsbalancen blev forværret af en stigende Dirham-kurs i forhold til euroen, højere oliepriser og voksende import af landbrugsprodukter.

Også budgetsituationen forværredes, idet det samlede underskud, hvis der ses bort fra privatiseringer, faldt fra –2,5% af BNP til –4,3% af BNP. Inflationen forblev moderat (+1,7%), bl.a. på grund af svag efterspørgsel.

Den marokkanske økonomi er fortsat meget følsom over for udefra kommende påvirkninger, bl.a. som følge af den ustabile landbrugsproduktion og situationen for de offentlige finanser (stigende underskud, reduceret beskatningsgrundlag og løn- og gældsbyrden). Marokko har endvidere en meget høj arbejdsløshed (21,5% i 2000), og landets sociale indikatorer er lavere end i lande med tilsvarende indtægter.

Regeringens plan for den økonomiske og sociale udvikling for perioden 2000-2004 tager særlig sigte på at øge stigningen i BNP ved at tilskynde til investeringer, som efter planen skal vokse fra 23,9% af BNP i 2000 til 28% af BNP i 2004. Programmet for tilpasning af

finanssektoren, der finansieres under MEDA II, er således et led i indsatsen for at fremme den private sektor og investeringerne.

4.5.3. MEDA-aktiviteter

Samarbejdet med Marokko tager sigte på den økonomiske omstilling og forberedelsen af landet til etableringen af Euro-Middelhavsfrihandelsområdet. Marokkos evne til at absorbere MEDA I-midler har været forholdsvis tilfredsstillende: 660,2 mio. EUR i forpligtelser fra 1995 til 1999 med en udnyttelsesgrad for betalingsbevillingerne på 25% ved udgangen af 2000.

Hvad angår MEDA II blev der i 2000 indgået forpligtelser for 140,5 mio. EUR vedrørende fem projekter:

- *Modernisering af retsvæsenet* (27,6 mio. EUR). Det generelle mål for projektet er at forbedre retsvæsenets effektivitet, fastlægge høje etiske normer og bidrage til en gennemsigtig, uafhængig og effektiv løsning af tvister. Det specifikke mål er at forbedre den strukturelle kapacitet (bl.a. edb) og den organisatoriske kapacitet (uddannelse, databaser, arkiver) hos 44 domstole (16 appeldomstole, 21 førsteinstansdomstole og 7 forvaltningsdomstole).
- *Udvikling af landdistrikter med folkelig deltagelse i de centrale dele af Mellematlas (Khénifra-projektet)* (9 mio. EUR). Målet for projektet er at forbedre levevilkårene for landbefolkningerne i 12 landkommuner i Khénifra-provinsen gennem en forøgelse af indkomstniveauet og gennemførelse af en rationel og integreret forvaltning af naturressourcerne, hvor befolkningen inddrages i beslutningerne. Dette projekt vil bidrage til at styrke kvindernes rolle i landdistrikterne.
- *Tilpasningsprogram for finanssektoren* (52 mio. EUR). Det generelle mål er en omstrukturering i kreditformidlingssektoren for at forbedre erhvervslivets rammevilkår og få gang i væksten. De specifikke mål er at tilpasse den institutionelle og lovgivningsmæssige ramme for finanssektoren med henblik på at styrke de organer, der kontrollerer og overvåger de kreditformidlende organers virksomhed, at trække staten ud af bankaktiviteterne og at styrke konkurrencen, konkurrenceevnen og innovationen inden for finansielle ydelser og produkter.
- *Tilpasningsprogram for sundhedssektoren* (50 mio. EUR). Dette program støtter forberedelsen og de indledende faser af indførelsen af en sygesikring, der dækker hele Marokkos befolkning. Denne reform indebærer foranstaltninger til koordinering af de offentlige og private finansieringskilder i sundhedssektoren og til forbedring af adgangen til og kvaliteten af sundhedsydelserne. Reformen indebærer ligeledes en omfattende omfordeling af sundhedsudgifterne til fordel for de dårligst stillede befolkningsgrupper.
- *Håndtering af fast byaffald i Essaouira* (1 935 000 EUR). Dette projekt indgår i et lovforslag fra regeringen om håndtering og bortskaffelse af fast affald. Det specifikke mål for projektet er at forvalte miljøet og at øge den lokale kapacitet i byen Essaouira.

MAROKKO
MEDA-FORPLIGTELSER I 2000

Program/projekt	Mio. EUR
Modernisering af retsvæsenet	27,6
Khénifra (udvikling af landdistrikter med folkelig deltagelse)	9,0
Tilpasning af finanssektoren	52,0
Tilpasning af sundhedssektoren	50,0
Håndtering af fast affald i Essaouira	1,9
I alt	140,5

MAROKKO
MEDA-FORPLIGTELSER 1995-1999

Programmer/projekter I de enkelte sektorer	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	175,5	26,4%
Modernisering af teknisk undervisning og erhvervsuddannelse	38,0	
Program for kvalitetsforbedring	15,7	
Privatisering	5,0	
Regulering og liberalisering i telesektoren	5,0	
Garantifonde	30,0	
Erhvervscentre (Euro Maroc Entreprise)	30,0	
Støtte til erhvervsorganisationer	5,0	
Risikovillig kapital (EIB)	45,0	
Undersøgelse af virkningerne af frihandelsområdet	1,3	
Mikrokreditter	0,4	
B. Strukturtilpasningsfacilitet	120,0	18,2%
Strukturtilpasningsfacilitet	120,0	

C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	364,7	55,4%
Rentegodtgørelser for lån til kloakeringsprojekter (EIB)	20,4	
Vandforsyning og kloakering i landdistrikter	40,0	
Boligsanering i Tanger	7,0	
Forvaltning af sundhedssektoren	20,0	
Grundundervisning	40,0	
Beskæftigelseskabende tiltag	3,3	
Aktion til fordel for ungdommen gennem støtte til sportsaktiviteter	6,0	
Net af kulturhuse	5,0	
Støtte til marokkanske udviklings-ngo'er	4,0	
Veje og stier i landdistrikter i den nordlige del af Marokko	30,0	
Ringvejen langs Middelhavet	80,3	
Landsplan for geologisk kortlægning	5,0	
Småfiskeri langs Middelhavskysten	21,0	
Udvikling af skovområder med inddragelse af befolkningen i provinsen Chefchaouen	24,0	
Vandbygningsarbejder i landbruget i Sahla-området i den nordlige del af Taounate-provinsen	28,6	
Integreret udvikling af landdistrikter	28,4	
Støtte til den sociale sektor	1,7	
I alt	660,2	100%

4.6. Syrien

4.6.1. Bilaterale forbindelser

Syriske politikere fremhævede ved flere lejligheder betydningen af et stadig tættere samarbejde mellem EU og Syrien og Syriens strategiske valg af Den Europæiske Union som partner i reform- og moderniseringsprocessen. Dette blev særlig understreget under kommissær Chris Pattens besøg i Syrien i april 2000 og af Syriens planlægningsminister Issam Zaïm på dennes besøg i Bruxelles i december 2000.

Ligeledes i december 2000 blev forhandlingerne om en associeringsaftale genoptaget med den nye syriske regering på et møde i Bruxelles. Det blev aftalt om muligt at fremskynde forhandlingerne med forhandlingsmøder hver anden måned.

4.6.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Syrien

4.6.2.1. Politisk udvikling

To større begivenheder i første halvår 2000 ændrede det indenrigspolitiske landskab i Syrien. I marts tiltrådte en ny regering under premierminister Miro. Dette var den første større regeringsomdannelse i 13 år. I juli 2000 døde præsident Hafez al-Assad og blev efterfulgt af sin søn, dr. Bashar al-Assad.

På det udenrigspolitiske område var Syriens hovedmål fortsat at få Golan-højderne, der var blevet besat af Israel under krigene i 1967 og 1973, tilbage. En række USA-støttede fredsforhandlinger med Israel i begyndelsen af 2000 og et møde mellem USA's præsident Clinton og Syriens præsident Assad i marts 2000 var dog resultatløse. Efter Israels tilbagetrækning fra Sydlibanon støttede Syrien Libanons afvisning af den af FN godkendte "blå linje" som grænse til Israel.

4.6.2.2. Økonomisk udvikling

Efter en recession i 1999 som følge af lave oliepriser og tørke viste der sig i 2000 tegn på en forbedring af økonomien. Syrien stabiliserede således den nationale valuta (det syriske pund) og gjorde en indsats for at få fastsat én vekselkurs. Inflationen faldt til 0,5% i 2000. Stigende oliepriser, gentagne annonceringer af økonomiske reformer og indsatsen for at stimulere den økonomiske aktivitet gennem en ekspansiv finanspolitik gav forventninger om et økonomisk opsving. Stigningen i BNP i faste priser anslås til 1,3% for 2000 og ca. 2,4% for 2001.

Syriens økonomi er fortsat i høj grad statskontrolleret og domineret af olie. Olieindtægter udgør 60% af de samlede statsindtægter, 60%-70% af de samlede valutaindtægter og ca. 16% af BNP. Den nye præsident er reformorienteret og meget opmærksom på de vanskeligheder, Syriens økonomiske isolation medfører. Hvad angår dagsordenen for reformen bebudede regeringen i 2000 strukturforanstaltninger med henblik på en økonomisk reform, der kan støtte den private sektor, ved at skabe en mere investeringsvenlig lovgivnings- og forskriftsmæssig ramme. Af positive tegn kan nævnes revisionen af lov nr. 10 (1991) om investeringer, åbningen af nye erhvervssektorer (herunder private banker) for den private sektor, annonceringen af en forenkling af vekselkurserne og borgernes mulighed for at åbne konti i fremmed valuta. I september 2000 vedtog den syriske regering en jobskabelsesplan (samlede omkostninger: 50 mia. syriske pund) med henblik på at skabe 400 000 arbejdspladser inden for de næste fem år. Syrien har endvidere indgået gældsafviklingsaftaler med en række kreditorlande og -institutioner, herunder Tyskland (oktober 2000). Især

Tyskland har allerede gjort det lettere for Den Europæiske Investeringsbank at vende tilbage til Syrien.

4.6.3. *MEDA-aktiviteter*

Projekterne under MEDA I-programmet (1996-1999) fokuserer på centrale institutionelle områder, bl.a.:

- reform af de administrative og økonomiske strukturer
- støtte til erhvervssektoren
- udvikling af de menneskelige ressourcer.

Syrien afsluttede ratificeringen af MEDA-rammeaftalen i juli 2000. I månederne derefter blev tre MEDA I-projekter vedtaget med et samlet budget på 35 mio. EUR (Det Syrisk-Europæiske Erhvervscenter 12 mio. EUR, den institutionelle og sektorielle moderniseringsfacilitet 21 mio. EUR og det arkæologiske uddannelsesprogram 2 mio. EUR). Kun ét projekt er kommet til implementeringsfasen (Det Syrisk-Europæiske Erhvervscenter). De øvrige projekter er nået til forskellige faser i forberedelsen af implementeringen.

Der blev ikke aftalt nye projekter med Syrien i 2000. Forpligtelserne for 2000 (se nedenstående tabel) vedrører alle programmer, for hvilke bevillingerne blev genopført, idet finansieringsaftalen ikke var undertegnet året efter indgåelsen af budgetforpligtelserne.

SYRIEN
MEDA-FORPLIGTELSE I 2000

Projekt/program	Mio. EUR
Handlingsplan for kraftsektoren	11
Handelshøjskole	14
Program for støtte til telesektoren	10
Program for udvikling af kulturturismen	3
I alt	38

MEDA-FORPLIGTELSE 1995-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	92,0	91,5%
Modernisering af kommunalforvaltningen I	6,0	
Modernisering af kommunalforvaltningen	12,0	
Program for støtte til telesektoren	5,5	
Sektoren for virksomhedsledelse	14,0	
Modernisering af Finansministeriet	10,5	
Handlingsplan for kraftsektoren	11,0	
Erhvervscenter (fase II)	12,0	
Institutionel og sektoriel moderniseringsfacilitet	21,0	
B. Strukturtilpasningsfaciliteter	-	-
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	8,5	8,5%
Udvikling af kulturturismen	3,0	
Program for støtte til skovsektoren	3,5	
Arkæologisk uddannelsesprogram (finansieres via den globale MEDA-bevilling)	2,0	
I alt	100,5	100%

4.7. Tunesien

4.7.1. Bilaterale forbindelser

Tunesien er den Middelhavspartner, der er nået længst med oprettelsen af et frihandelsområde med EU. Tunesien har bebudet, at landet vil indgå frihandelsaftaler med en række af sine partnere i det sydlige Middelhavsområde (Marokko, Jordan, Egypten). Allerede før associeringsaftalens ikrafttræden i marts 1998 iværksatte Tunesien en gradvis afvikling af tolden.

I januar 2000 holdt Associeringsrådet EU/Tunesien et møde, hvor parterne havde lejlighed til at gøre status over partnerskabet og drøfte politiske spørgsmål af fælles interesse.

Europa-Parlamentet udtrykte ved to beslutninger vedtaget i henholdsvis juni og december 2000 sin utilfredshed hvad angår menneskerettighedssituationen i Tunesien.

4.7.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Tunesien

4.7.2.1. Politisk udvikling

Den politiske situation i landet har været præget af den interne stabilitet i en region, der har undergået store ændringer. Ved præsidentvalget i 1999 blev republikkens præsident Ben Ali genvalgt for en ny femårsperiode. I 2000 var det politiske billede præget af Habib Bourguibas død i april 2000, kommunalvalget i maj, hvor Rassemblement Constitutionnel Démocratique (RCD) fik 94% af stemmerne, samt korruptionsundersøgelsen, der førte til, at formanden for Tunesiens LO (Union Générale des Travailleurs Tunisiens – (UGTT)) trådte tilbage. I november blev et ikke nærmere angivet antal indsatte, herunder politiske fanger, benådet af præsidenten, og der blev taget skridt til at overføre fængselsforvaltningen fra Indenrigsministeriet til Justitsministeriet. Der blev endvidere bebudet ændringer til presselovgivningen, og den nye lov, der bl.a. medførte afskaffelse af forbrydelsen ”bagvaskelse af statsordenen”, blev vedtaget af Deputeretkammeret den 3. maj 2001.

I Europa var to menneskerettighedssager årsag til en del presseomtale, nemlig sagen om journalisten Ben Brik, der sultestrejkede efter en retssag om ”bagvaskelse af statsordenen”, og sagen om domstolens annullation af valget til bestyrelsen for Den Tunesiske Menneskerettighedsliga (LTDH), efter at fire ligamedlemmer havde anlagt sag. En række europæiske medier og forsvarere for menneskerettighederne i Tunesien fortolkede denne afgørelse som magthavernes angreb på en uafhængig institution, der forsvarer menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

Disse to begivenheder og situationen i almindelighed for udøvelsen af de politiske frihedsrettigheder, der blev anset for utilfredsstillende, var baggrunden for ovennævnte beslutninger fra Europa-Parlamentet. Styrkelsen af retsstatsprincippet og pressefriheden er således stadig afgørende for at sikre en dynamisk regeringsførelse i et klima præget af åbenhed.

4.7.2.2. Økonomisk udvikling

De vigtigste indikatorer viste en stabil makroøkonomisk situation. Inflationen (2,9%) lå kun en smule over inflationen i 1999 (2,7%), størrelsen af udlandsgælden var stabil (51% af BNP) og budgetunderskuddet (2,7%) var mindre end i 1999 (3,5%). Den lidt langsommere vækst (5% mod 6,2% i 1999) skyldtes recessionen i landbrugssektoren (-1%) som følge af tørken, som havde ramt størstedelen af landet.

Arbejdsløsheden (15,5%) var fortsat høj trods en tilfredsstillende økonomisk vækst. Tilgangen af 80 000 nye arbejdssøgende om året gør det nødvendigt med en årlig vækstrate på mindst 5% for at holde arbejdsløsheden på det nuværende niveau.

Tunesien er fortsat det land i det sydlige Middelhavsområde, der er bedst integreret i den europæiske økonomi, og frihandelsaftalen forventes at styrke landets bånd til EU yderligere. Siden 1996, hvor Tunesien ensidigt påbegyndte den gradvise afvikling af tolden, har EU's andel af importen ligget stabilt mellem 71% og 75%. Til gengæld går 80% af den tunesiske eksport til EU. For tiden er 40% af Tunesiens industriimport fra EU ikke pålagt told, mens resten af denne import allerede er omfattet af toldpræferencer (mellem 48% og 23% af mestbegunstigelsestolden). Den gradvise afvikling af tolden har siden den 1. januar 2000 også omfattet "følsomme produkter".

Samlet set var der fortsat et stort underskud på Tunesiens handelsbalance (næsten 3 mia. EUR). Tunesiens handelsunderskud over for EU udgjorde 1,5 mia. EUR, hvilket var en stigning på 26% i forhold til 1999. Fremstillingsindustrien tegnede sig for 84% af den tunesiske eksport, hvoraf tekstilsektoren havde den største andel (46%).

I 2000 blev der registreret en stigning i de udenlandske direkte investeringer, men disse er endnu utilstrækkelige til at opveje aftalens sandsynlige virkninger på lang sigt. De udenlandske direkte investeringer nåede op på 800 mio. EUR i 2000 (mere end en fordobling i forhold til 1999), men dette niveau er langt fra tilfredsstillende i betragtning af, at en tredjedel af de udenlandske direkte investeringer hidrører fra privatiseringen af cementfabrikker, mens en anden tredjedel udgøres af investeringer i forbindelse med olie- og gasudvindingskoncessioner. Ses der bort fra energi og privatiseringer blev der kun investeret 250 mio. EUR (ca. 1% af BNP) af udenlandske virksomheder.

4.7.3. MEDA-aktiviteter

Samarbejdet med Tunesien tager sigte på den økonomiske omstilling og forberedelsen af landet til etableringen af Euro-Middelhavsfrihandelsområdet. Samarbejdet er koncentreret om to strategiske områder, nemlig dels støtte til økonomiske reformer og udvikling af den private sektor, dels styrkelse af den socioøkonomiske balance og god regeringsførelse. I alt er der siden 1995 indgået forpligtelser under MEDA-programmet for 504 mio. EUR til fordel for Tunesien (se tabel). I 2000 blev der indgået forpligtelser for 75,6 mio. EUR for tre nye projekter:

- *Støtteprogram for reformen af grunduddannelsen (40 mio. EUR).* Programmet vedrører en reform af grunduddannelsen som led i støtten til den socioøkonomiske udvikling i Tunesien. Det generelle mål er at opkvalificere alle landets arbejdstagere for at fremme retfærdighed og forberede arbejdstagerne til de sociale, politiske og økonomiske omvæltninger. Programmets specifikke mål er en forbedring af den interne/eksterne effektivitet, omkostningseffektiviteten og den lige adgang til grunduddannelse, idet samtlige aktører og støttemodtagere skal inddrages i arbejdet.

- *Støtte til den private sektor (EIB), risikovillig kapital (30 mio. EUR)*. Projektet tager sigte på at styrke konsolideringen hos private virksomheder eller virksomheder under privatisering, herunder koncessionsaftaler baseret på investeringer foretaget dels af kreditformidlende organer, dels af EIB. Projektet skal give banker og tilsvarende finansielle institutioner midler til at erhverve direkte kapitalinteresser i investeringsselskaber, investeringsfonde eller enhver anden lignende enhed, der har til formål at styrke de tunesiske virksomheders egenkapital og give EIB samme mulighed (i form af midlertidige kapitalinteresser, der besiddes på EU's vegne).
- *“Fast affald”, rentegodtgørelse for EIB's lån af egne midler (5,60 mio. EUR)*. Projektet har til formål at indføre regionale systemer til håndtering af fast affald baseret på lossepladser og dertil knyttede centre for affaldsindsamling fordelt over hele Tunesien. Projektet tager sigte på at beskytte Tunesiens miljø, forbedre den civile befolknings livskvalitet og styrke landets attraktivitet for turister.

TUNESIEN

MEDA-FORPLIGTELSER i 2000

Projekt	Mio. EUR
Program for reform af grunduddannelsen	40
Støtte til den private sektor – risikovillig kapital (EIB)	30
Fast affald – rentegodtgørelse (EIB)	5,6
I alt	75,6

MEDA-FORPLIGTELSER 1995-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	119	28%
Erhvervsuddannelse (MANFORM)	45	
Støtte til privatisering	10	
Styrkelse af den tunesiske økonomis konkurrenceevne	10	
Fremme af udenlandske investeringer (FIPA)	4	
Erhvervscenter	20	
Privatisering af offentlige virksomheder/industrier: risikovillig kapital	30	
B. Struktur-/sektortilpasningsfaciliteter	220	51%
Strukturtilpasningsfacilitet I	100	
Strukturtilpasningsfacilitet II	80	
Program for reform af sygesikringssystemet	40	
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	89,4	21%
Integreret udvikling af landdistrikter (DRI/GRN)	50	
Beskæftigelsesfremmende foranstaltninger	9,6	
Kloakering og vandrensning Lac Sud – rentegodtgørelse (EIB)	9,25	
Kloakering og vandrensning ONAS III – rentegodtgørelse (EIB)	9,05	
Miljøforbedringer i Gabès – rentegodtgørelse (EIB)	11,5	
A+B+C i alt	428,4	100%

4.8. Tyrkiet

4.8.1. Bilaterale forbindelser

2000 var det første år efter den forbedring af forbindelserne mellem EU og Tyrkiet, der skete, da Det Europæiske Råd i december 1999 i Helsingfors anerkendte Tyrkiets status som kandidatland.

I 2000 påbegyndtes forberedelserne til den analytiske gennemgang af gældende EU-ret ("acquis") som led i tiltrædelsesprocessen. En række underudvalg under Associeringsrådet er nu i gang med dette arbejde. Den første "periodiske rapport" omfattende de 29 "acquis"-kapitler blev vedtaget af Kommissionen i november. Kommissionen vedtog ligeledes et forslag til tiltrædelsespactnerskab, som Rådet skulle tage stilling til i 2001. Forhandlinger om udvidelse af toldunionen i sektorerne for offentlige indkøb og tjenesteydelser blev påbegyndt, og procedurene for Tyrkiets deltagelse i EU-programmer og -organer blev fremskyndet.

Tyrkiet deltager naturligvis fortsat fuldt ud i Barcelona-processen og er stadig omfattet af de regionale MEDA-programmer.

4.8.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling i Tyrkiet

Centrum-højre/venstre-koalitionen fortsatte strukturreformprogrammet. Den forholdsvis stabile politiske situation, der prægede hele året, stod i stærk kontrast til den økonomiske situation, der brat blev forværret sidst på året. Men året begyndte godt med en kraftigt ekspanderende økonomi (ca. +6,5%) efter recessionen i 1999.

Det vigtige makroøkonomiske problem var fortsat inflationen. Selv om den faldende tendens for inflationen fortsatte, forblev inflationstakten et godt stykke over regeringens mål. Situationen var dog kraftigt forbedret i forhold til 1999.

Implementeringen af en stand-by-aftale med IMF bidrog væsentligt til gennemførelsen af det inflationsbekæmpelses- og stabiliseringsprogram, der blev iværksat i 1999. De finanspolitiske resultater var også gode med faldende renter og forbedrede privatiseringsprocedurer, som yderligere reducerede den offentlige sektors gæld.

I november 2000 trak udenlandske investorer imidlertid store beløb ud af landet og skabte derved en likviditetskrise med rentestigninger fra den ene dag til den anden på op til 2 000%. Som følge af krisen godkendte IMF en lånepakke på 10,4 mia. USD og et revideret økonomisk program omfattende yderligere forpligtelser til at gennemføre reformer og privatisering.

4.8.3. MEDA-aktiviteter

Det blev aftalt med de tyrkiske myndigheder, at størstedelen af Fællesskabets bistand i 2000 skulle anvendes til direkte støtte til regeringens økonomiske reformprogram gennem en strukturtilpasningsfacilitet.

Strukturtilpasningsfaciliteten er på 150 mio. EUR fordelt på to lige store rater. Faciliteten blev udformet efter høring af såvel Verdensbanken som den tyrkiske regering, og betingelserne for frigivelsen af første rate er de samme som for frigivelsen af anden rate af Verdensbankens lån til økonomiske reformer på 787 mio. USD. Betingelserne for frigivelsen af anden rate af strukturtilpasningsfaciliteten er i højere grad kædet sammen med fremskridtene i overtagelsen af "acquis" på en række områder.

Det reformprogram, Tyrkiet skal iværksætte for at kunne trække på faciliteten, har fire hovedelementer:

- Makroøkonomisk stabilitet
- Socialsikringsreform
- Omstrukturering af landbrugssektoren
- Deregulering og privatisering

Udvidelsen af Jean Monnet-stipendieprogrammet i 2000 vil give tyrkiske akademikere, unge tjenestemænd og ansatte i den private sektor, som ønsker at følge en "post-graduate" universitetsuddannelse i en af EU-medlemsstaterne, mulighed for yderligere uddannelse. Det valgte kursus skal have en varighed på mellem tre måneder og et år.

Bursa-spildevandsprojektet er under videreudvikling i samarbejde med EIB. Bursa oplever en hurtig befolkningstilvækst, især fordi byens hurtige industrielle vækst tiltrækker arbejdskraft fra landdistrikterne. Spildevandsprojektet er anden fase af et større projekt, Verdensbanken lancerede i 1993. Projektet vil forbedre byens offentlige infrastruktur og mindske forureningen af Nilüfer-floden, som løber gennem byen. EIB bidrager med 80 mio. EUR af de 208 mio. EUR, som er projektets samlede udgifter, mens Fællesskabet bidrager med 16 mio. EUR som rentegodtgørelse for dette lån.

Problemer med gennemførelsen af tidligere programmeret støtte gav fortsat anledning til bekymring. Faktisk måtte forpligtelsesbevillingerne til en række projekter frigøres i slutningen af året, hvorefter der blev indgået nye forpligtelser for de overskydende midler fra andre dele af MEDA-programmet. Der blev udarbejdet en arbejdsplan for at sikre en fremskyndelse af implementeringen i perioden 2001-2002.

TYRKIET

MEDA-FORPLIGTELSE I 2000

Projekt/program	Mio. EUR
Strukturtilpasningsfacilitet	150
Jean Monnet-stipendieprogram	10
Spildevandsrensning i Bursa – EIB rentegodtgørelse	16
Indgåelse af nye forpligtelser for fire projekter	134,3 *
I alt	310,3

* De 134,3 mio. EUR vedrører fire projekter på sundheds-, uddannelses-, renoverings- og vandrensningsområdet, for hvilke der tidligere var indgået forpligtelser, som skulle indgås på ny i 2000.

MEDA-FORPLIGTELSE 1996-1999

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	125,5	33,3%
Erhvervsinnovationscentre	3,1	
EU onlinenet	0,7	
Udvikling af erhvervscentre	17,3	
Levnedsmiddeltilsyn	10,1	
Styrkelse af erhvervsfaglig undervisning og uddannelse	51	
Elektromekanikcenter	1,8	
Rentegodtgørelse (EIB)	29,5	
Risikovillig kapital (EIB)	12	
B. Struktur-/sektortilpasningsfaciliteter	-	-
C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	250,5	66,6%
Kvindelige iværksættere	1	
Motorkomponenter – industrizone	1,2	
Miljøstandarder for tekstilsektoren	1	

Effektiv håndhævelse af lovgivning om intellektuel ejendomsret	1,7	
Screening af kvinder for cancer	1,9	
Drikkevandsforsyning i Sanliurfa	21,3	
Program for seksualoplysning mm.	55	
Program for styrkelse af civilsamfundet	8	
Støtte til grunduddannelse	100	
Modernisering af undervisning og erhvervsuddannelse	14	
Administrativt samarbejde	12	
Renovering af kvartererne Balat og Fener (Istanbul)	7	
Civilsamfundsprojekter vedrørende menneskerettigheder (28)	15	
Erhvervsuddannelse for ansatte i skoindustrien	1,9	
Erhvervsuddannelse for ansatte i beklædningsindustrien	1,5	
Jean Monnet-stipendieprogram	5	
Diverse (seminarer/uddannelse)	3	
I alt	376	100%

4.9. Vestbredden og Gazastriben (Den Palæstinensiske Myndighed)

4.9.1. Bilaterale forbindelser

I januar 2000 besøgte formand Arafat Bruxelles. Kommissionsformanden Romano Prodi og kommissær Chris Patten besøgte Vestbredden og Gaza i henholdsvis januar og april 2000. Endvidere aflagde Nabeel Sha'ath, den palæstinensiske minister for planlægning og internationalt samarbejde, flere besøg i Bruxelles. Det første møde i Det Blandede Associeringsudvalg inden for rammerne af associeringsaftalen mellem EU og PLO blev afholdt den 23. maj 2000.

4.9.2. Seneste politiske og økonomiske udvikling på Vestbredden og i Gazastriben

4.9.2.1. Politisk udvikling

“Al-Aqsa Intifada”, der brød ud i september 2000, og den efterfølgende lukning af de palæstinensiske områder satte en brat stopper for den økonomiske vækst og de institutionelle reformer, der var sket i første halvår 2000. Den herved opståede krise førte næsten til sammenbrud af de økonomiske og institutionelle rammer. I slutningen af 2000 var 330 palæstinensere, 45 israelske jøder og 13 israelske arabere blevet dræbt ved sammenstøddene. Herudover var mere end 10 000 personer – for de flestes vedkommende palæstinensere – blevet såret, mens ca. 1 000 personer var blevet arresteret.

4.9.2.2. Økonomisk udvikling

I de første ni måneder af 2000 oplevede den palæstinensiske økonomi en jævn vækst, om end vækstraterne var lavere end i 1999. Den langsommere vækst skyldtes især tabet af beskæftigelsesmuligheder i Israel og en begrænset eksportstigning som følge af de resterende israelske restriktioner på varebevægelser. Endvidere var Den Palæstinensiske Myndighed begyndt at forbedre sin budgetpolitik ved at indføre større gennemsigtighed i skatte- og afgiftsforvaltningen. I januar 2000 blev Det Højere Udviklingsråd oprettet, hvilket medførte en større kursændring for Den Palæstinensiske Myndigheds økonomiske og finansielle politik. Endvidere havde Den Palæstinensiske Myndighed gennemført en konsolidering af regnskaberne, hvilket forbedrede forvaltningen og gennemsigtigheden af budgetpolitikken.

Den stigende vold i området, der havde fundet sted siden oktober, og den økonomiske isolering af de pågældende områder bragte Den Palæstinensiske Myndighed til sammenbruddets rand. Ved udgangen af 2000 var BNP faldet med ca. 230 mio. EUR om måneden svarende til ca. 40% af BNP. I dette beløb er inkluderet indkomsttabet som følge af restriktionerne for palæstinenserens arbejde i Israel. Nationalproduktet faldt fra ca. 31 mio. USD om måneden før intifadaen til 21 mio. USD i slutningen af 2000. Moms- og toldindtægterne lå på ca. 50 mio. USD før intifadaen og bliver nu slet ikke betalt (selv om de skønnede udestående beløb var faldet til 28 mio. USD ved udgangen af 2000). Faldet i nationalproduktet på 10 mio. USD og faldet i moms- og toldindtægterne på 50 mio. USD har medført et samlet indkomsttab på 60 mio. USD eller ca. 53 mio. EUR i forhold til tiden før den anden intifada.

Endvidere mistede ca. en tredjedel af den erhvervsaktive befolkning deres hovedindkomstkilde. Antallet af personer, som levede under fattigdomsgrænsen (af Verdensbanken fastsat til 2,10 USD pr. person pr. dag i forbrugsudgifter), steg med 50%, idet den procent af befolkningen, der levede under fattigdomsgrænsen, steg fra 21% til 32%. Tabet af beskæftigelse i Israel bragte sammen med mobilitetsbegrænsninger og grænselukninger den

gennemsnitlige arbejdsløshed op på 38% (over 250 000 personer) mod 11% (71 000 personer) i de første ni måneder af 2000.

Hertil kommer, at usikkerheden og den uforudsigelige situation forhindrede, at der blev truffet væsentlige beslutninger vedrørende budgetpolitikken eller den økonomiske politik. Opsplitningen af de palæstinensiske områder i 48 lukkede zoner forringede Den Palæstinensiske Myndigheds budgetpolitiske muligheder og umuliggjorde en smidig forvaltning som følge af regeringskontorenes og –organernes isolation.

4.9.3. *MEDA-aktiviteter*

Det Europæiske Fællesskabs samarbejde med Vestbredden og Gazastriben finansieres primært via en særlig budgetpost med titlen "Støtte til fredsprocessen i Mellemøsten" (B7-420). Samarbejdsaktiviteterne under denne post beløb sig i 2000 til ca. 20,4 mio. EUR.

MEDA-finansieringen er integreret i den overordnede samarbejdsstrategi, der forfølges inden for de ovennævnte rammer. Målet er at forbedre levevilkårene for den palæstinensiske befolkning og støtte fredsprocessen i regionen gennem finansiering af investeringer og driftsomkostninger i forbindelse med infrastruktur, udvikling af byområder og landdistrikter, undervisning og uddannelse, sundhed, miljø, tjenesteydelser, udenrigshandel og styrkelse af institutionerne.

Samtidig med at volden brød ud i oktober 2000 i de palæstinensiske områder, begyndte de israelske myndigheder at indefryse de månedlige overførsler af moms- og toldindtægter til Den Palæstinensiske Myndighed. Systemet med overførsler blev indført ved den israelsk-palæstinensiske protokol om økonomiske forbindelser fra 1994 (Paris-protokollen) og har hidtil af begge parter været betragtet som et af de mest vellykkede eksempler på samarbejde mellem palæstinensere og israelere, der har gjort det muligt at sikre eller stabilisere ca. 60% af Den Palæstinensiske Myndigheds budgetindtægter. Da disse overførsler udgjorde en stor post på Den Palæstinensiske Myndigheds budget, medførte blokeringen heraf væsentlige og øjeblikkelige følger.

Efter IMF's bekræftelse af indefrysningen, de efterfølgende budgetvanskeligheder for Den Palæstinensiske Myndighed og myndighedens opfyldelse af de fastsatte betingelser besluttede Kommissionen at frigive de 27,6 mio. EUR (25 mio. EUR med tillæg af påløbne renter), der under MEDA-programmet var blevet afsat i 1998 til en særlig kontantfacilitet (SCF). Betingelserne for udbetalingen af SCF vedrørte konsolideringen af Den Palæstinensiske Myndigheds regnskaber, kontrollen af de løbende udgifter og bestræbelserne på at opnå balance i budgettet. Den særlige kontantfacilitet var blevet indført i 1998 efter anmodning fra Rådet (almindelige anliggender) som hjælp til at klare de budgetmæssige følger af den israelske regerings eventuelle indefrysning af de månedlige overførsler af moms- og toldindtægter. Denne facilitet skulle afhjælpe de likviditetsproblemer på kort sigt, som Den Palæstinensiske Myndighed ville få i en sådan situation, og skulle give Den Palæstinensiske Myndighed en stabiliseringsmekanisme, der kunne reducere de politiske, økonomiske og sociale risici, der ville være resultatet af den manglende overførsel af moms- og toldindtægter.

Som følge af Israels fortsatte indefrysning af disse indtægter og indefrysningens indvirkning på situationen "i marken", der stadig forværredes, anmodede Rådet (almindelige anliggender) på sit møde den 4. december 2000 Kommissionen om at etablere en ny særlig kontantfacilitet på sit indtil 90 mio. EUR. Der blev knyttet en række betingelser til udbetalingen af midler under den nye særlige kontantfacilitet, herunder at Den Palæstinensiske Myndighed skulle fortsætte den praksis, der blev indført i april 2000, og som indebar en konsolidering af indtægter og

udgifter ifølge budgettet under finansministerens tilsyn, stabilisering af de løbende udgifter og vedtagelsen af et budget, der balancerede.

Ud over den særlige kontantfacilitet finansierede MEDA-programmet i 2000, før intifadaens udbrud, aktioner på Vestbredden og i Gaza for i alt 7 mio. EUR. MEDA-programmet finansierede én operation, nemlig "vand og sanitet i Gaza II", i form af en EIB-rentegodtgørelse (3,7 mio. EUR). Projektet omfattede spildevandsrensning for ca. 80% af den palæstinensiske befolkning i den nordlige Gazastribe (som forventes at have 270 000 indbyggere inden 2010). EIB-lånet finansierer en del af udgifterne til etablering af et nyt renseanlæg med tilhørende kloakeringsystemer, pumpestationer og infiltrationsbassiner for rensning af spildevand i den nordlige Gazastribe.

Endvidere finansierede MEDA-programmet en transaktion med risikovillig kapital (EIB) vedrørende "Cairo Amman Bank-globalt lån II" til et beløb af 3 mio. EUR. Formålet med denne transaktion var at skaffe langfristet finansiering på rimelige vilkår, der kan hjælpe palæstinensiske SMV med at starte virksomhed eller ekspandere i alle erhvervssektorer gennem en kombination af langfristede lån og risikovillig kapital.

**VESTBREDEEN OG GAZASTRIBEN
MEDA-FORPLIGTELSEER I 2000**

Sektor/program	Mio. EUR
Særlig kontantfacilitet II	90
Vand og sanitet i Gaza II (EIB-rentegodtgørelse)	3,713
Cairo Amman Bank – globalt lån II (EIB-transaktion med risikovillig kapital)	3
I alt	96,713

**VESTBREDEEN OG GAZASTRIBEN
MEDA-FORPLIGTELSEER 1995-2000**

Sektor/program	Mio. EUR	Andel i %
A. Støtte til økonomisk omstilling	97,2	46,7%
Program til støtte for den økonomiske politik	0,5	
Faglig bistand til toldforvaltningen	1,2	
Budgetstabiliseringsfond	25	
Vand og sanitet I Gaza – EIB-rentegodtgørelse	7,4	
Faglig bistand til Den Palæstinensiske Myndighed (Cotter)	3,6	
Industrizoner – EIB-risikovillig kapital	1	
Investeringsgarantifond – MIGA (EIB-risikovillig kapital)	5	
Udvikling af den private sektor	3	
Palestinian Banking Corporation (EIB-risikovillig kapital)	8	
Vandforsyning på Vestbredden – EIB-rentegodtgørelse	8,6	
Cargo-anlæg i Gaza Lufthavn	25	
EIB-rentegodtgørelse	2,3	
Vand og sanitet I Gaza II (EIB-rentegodtgørelse)	3	
Cairo Amman Bank – globalt lån II (EIB-risikovillig kapital)	3,7	
B. Strukturtilpasningsfacilitet		0%

C. Styrkelse af den socioøkonomiske balance	20,5	9,9%
Dækning af faste udgifter for Undervisningsministeriet	20	
Overvågning af israelske koloniseringsaktiviteter	0,5	
D. Andet	90,0	43,3%
Særlig kontantfacilitet II	90,0	
I alt	208	100%

5. REGIONALT SAMARBEJDE

2000 var en milepæl i udviklingen af det regionale program. I årets løb blev der lanceret og/eller gennemført en række regionale aktiviteter og programmer vedrørende alle tre kapitler i Barcelona-processen.

Kommissionen fremhævede i sin meddelelse "Styrkelse af Barcelona-processen"³ det regionale samarbejdes strategiske betydning og accepterede princippet om, at subregionalt samarbejde ofte er et nyttigt middel til at fremme samarbejdet mellem partnerne. Dette synspunkt vandt tilslutning på udenrigsministrenes Euro-Middelhavsmøde i Marseille, hvor betydningen af partnerskabets regionale aspekter endnu en gang blev understreget. Der blev lagt særlig vægt på at fremme samordningen mellem regionale og bilaterale aktioner.

De vigtigste nye elementer i de enkelte programmer i 2000 var følgende:

- **Industrielt samarbejde:** I 2000 fastlagdes indholdet af de regionale programmer vedrørende tre af de fire prioriterede emneområder, der var blevet fastlagt med henblik på industrielt samarbejde og godkendt af deltagerne i udenrigsministrenes tredje Euro-Middelhavskonference i Limassol i juni 2000 (investeringsfremme; innovation, teknologi og kvalitet; Euromed-markedets instrumenter og mekanismer samt SMV). Der blev bevilget 9,9 mio. EUR til iværksættelse af et regionalt program til forbedring af Euro-Middelhavsmarkedets instrumenter og mekanismer baseret på forslagene i Kommissionens meddelelse om Euro-Middelhavspartnerskabet og det indre marked (KOM(98) 538). Der blev bevilget € 15 millioner til at starte et regionalt program til fremme af innovation, teknologi og kvalitet blandt virksomheder. Drøftelserne om retningslinjerne for det fjerde prioriterede emneområde (forbedring af rammebetingelserne for udvikling af SMV) påbegyndtes i Arbejdsgruppen for Euro-Middelhavssamarbejdet på Industriområdet. Hvad angår direkte kontakter mellem virksomhederne var Medpartenariat Egypt 2000 og lignende virksomhedsmøder, der var medsponsoreret af EU, også med til at fremme nord-syd- og syd-syd-industrisamarbejdet.
- **Miljø:** Ved udgangen af 2000 var de fleste af de kontrakter, der skulle tildeles efter første indkaldelse af regionale forslag som led i det kort- og mellemsigtede prioriterede handlingsprogram på miljøområdet (SMAP), blevet indgået. Der blev iværksat en ny indkaldelse af regionale forslag med en frist, der løb indtil oktober. Det andet møde mellem SMAP-korrespondenterne, der er et rådgivende organ, blev afholdt i juni i Bruxelles. SMAP-programmet tager sigte på at hjælpe Middelhavspartnerne med at nå de

³ KOM (2000) 497 endelig.

fem overordnede miljømål, der blev fastlagt på miljøministrenes møde i Helsingfors i november 1997.

- **Informationssamfundet:** Der blev annonceret en indkaldelse af forslag under Euromed-programmet om informationssamfundet (EUMEDIS). EU's bidrag hertil udgør 35 mio. EUR. Formålet med programmet er at reducere det teknologiske svælg mellem EU og Middelhavspartnerne. Programmet supplerer et andet regionalt projekt (EU-bidrag 2,5 mio. EUR), nemlig "Nye tilgange til telekommunikationspolitikken" (NATP), hvis gennemførelse startede i juni.
- **Lokal vandforvaltning:** Der blev gennemført høringer med repræsentanter for de 15 EU-medlemsstater og med de 27 partnere for at forberede iværksættelsen af en indkaldelse af forslag til et regionalt vandprogram i overensstemmelse med konklusionerne fra ministerkonferencen om lokal vandforvaltning, der var blevet afholdt i Torino i oktober 1999. Vandforummet, et rådgivende Euro-Middelhavsorgan, holdt sit første møde i Bruxelles i juni.
- **Transport:** Det Andet Transportforum holdt møde i Bruxelles i november og støttede her iværksættelsen af et regionalt transportprojekt, der fokuserer på en forbedring af den regionale transportkædes funktion. Forummet støttede ligeledes oprettelsen af fire transportarbejdsgrupper (søtransport, satellitbaseret navigation, netværk og infrastruktur samt forskning).
- **Energi:** Det Tredje Energiforum blev afholdt i Granada i maj. Her blev det bl.a. besluttet at nedsætte tre ad hoc-arbejdsgrupper (energipolitik, økonomisk analyse og sammenkoblinger). Der blev bevilget 1,9 mio. EUR til projektet vedrørende energi og bymiljø, og der blev indgået en kontrakt vedrørende dels el-ring-projektet for Middelhavsområdet (EU-bidrag 2,1 mio. EUR), dels vedrørende netværket for energipolitik og -uddannelse (EU-bidrag 1,8 mio. EUR).
- **Det audiovisuelle område:** I 2000 påbegyndtes aktiviteterne i forbindelse med seks regionale projekter – der vedrørte områder som f.eks. bevaring af audiovisuelle arkiver, støtte til produktion og koproduktion samt støtte til udsendelse, distribution og cirkulation af audiovisuelle værker, herunder overførsel af uddannelse og teknologi inden for film og tv (Euromed-programmet på det audiovisuelle område – fase I har et samlet budget på 20 mio. EUR). Det første netværksmøde under Euromed-programmet på det audiovisuelle område (omfattende alle seks projekter) fandt sted i Rabat i september 2000.
- **Kulturarv:** Der blev bevilget 30 mio. EUR som støtte til et Euromed-program om kulturarv (Euromed Heritage II) med tre hovedprioriteter: videnoverførsel, menneskelige ressourcer og udvikling af arven. Der blev indkaldt tilbud i januar 2001.
- **Ungdom:** Euromed-handlingsprogrammet for ungdommen, hvortil der er bevilget 9,7 mio. EUR, er nu i fuld gang. Programmets hovedmål er at forbedre unge Middelhavsindbyggeres indbyrdes forståelse og samhørighed baseret på de unges engagement og den gensidige respekt, tolerance og dialog mellem de forskellige kulturer. I 1999/2000 blev over 150 projekter (udveksling af unge, frivillig tjeneste og støtteforanstaltninger) finansieret. Handlingsprogrammets betydning blev fremhævet i "Marseilles Youth Declaration" under Det Civile Forum, som fandt sted i november 2000.

- **Fredsprojekter i Mellemøsten:** Projekterne vedrører naturlig beskyttelse, økonomisk forskning, videnskabelig uddannelse, retsligt samarbejde og mediasamarbejde samt folk-til-folk-aktiviteter for i alt 22,9 mio. EUR.
- **Det økonomiske og sociale område:** Der blev indgået to kontrakter omfattende gavebistand fra EU på 1,3 mio. EUR til støtte for økonomiske og sociale råd i regionen (dialog mellem arbejdsmarkedets parter og sociale systemer, de økonomiske interesseorganisationers og arbejdsmarkedets parters rådgivende funktion).

6. INFORMATIONSAKTIVITETER OM EURO-MIDDELHAVSPARTNERSKABET

At gøre Euromed-partnerskabet mere synligt er fortsat et vigtigt mål. Dette afsnit indeholder en oversigt over informationsaktiviteterne i 2000.

6.1. Websted og publikationer

Fra september 2000 har Euromed Internet Forum's websted været integreret i Kommissionens Europa-websted⁴. Dette var et af Kommissionens tiltag for at forbedre kvaliteten og kvantiteten af de leverede informationer.

I 2000 blev der offentliggjort en ny brochure på engelsk og fransk med titlen "The Barcelona Process, five years on - 1995 – 2000", mens udgivelsen af en fransk brochure med titlen "Union européenne – Maghreb : 25 ans de coopération – 1976-2001" blev forberedt. Datablade indeholdende en beskrivelse af igangværende aktiviteter og projekter under Euro-Middelhavspartnerskabet er også tilgængelige på Internettet.

Endvidere skaber Kommissionens tjenestegrene løbende en række informationsværktøjer for at holde interesserede informeret om de seneste aktiviteter. Disse publikationer sendes med e-mail eller fax til over 2 500 læsere i EU og partnerlandene. De er også tilgængelige på Kommissionens websted. Der er bl.a. tale om:

- **Euromed Synopsis/Synopsis Euromed:** Ugentligt nyhedsbrev på engelsk og fransk om de vigtigste igangværende og kommende projekter, programmer og begivenheder i relation i Euro-Middelhavspartnerskabet. Det indeholder en oversigt over de mest relevante arrangementer inden for de næste fire til fem uger og baggrundsoplysninger samt opfølgning af de seneste arrangementer.
- **Euromed Special Feature/Dossier Spécial Euromed:** Månedspublikation på engelsk og fransk, som behandler specifikke emner i relation til Barcelona-processen mere dybtgående, f.eks. et regionalt program, en landeprofil for en af Middelhavspartnerne, et projekt eller et emne af fælles interesse for de 27 Euro-Middelhavspartnere. I 2000 blev følgende emner behandlet: investeringer, energi, transport, Euromed Heritage-programmet, associeringsaftalen med Marokko og med Israel.
- **Euromed Report:** Publikation på engelsk og/eller fransk med henblik på en hurtig formidling af konklusioner fra vigtige møder, vigtige meddelelser og andre dokumenter, politiske erklæringer, pressemeddelelser og resuméer af rapporter om Euro-Middelhavspartnerskabet. Der blev udgivet 18 numre i 2000.

⁴ http://europa.eu.int/comm/external_relations/med_mideast/euro_med_partnership

- **Månedskalender for Barcelona-processen:** Udkommer hver måned på engelsk og fransk og indeholder oplysninger stilet til den brede offentlighed om arrangementer vedrørende Euro-Middelhavspartnerskabet. Kalenderen er opdelt i tre afsnit: de vigtigste aktioner i relation til Barcelona-processen, kortfattede informationer om kommende møder samt konklusioner fra tidligere møder.

6.2. Informationsbesøg for specifikke grupper

Hovedformålet med disse informationsbesøg er at give repræsentanter for medierne og civilsamfundet i Middelhavspartnerlandene lejlighed til at lære de europæiske institutioner at kende, møde embedsmænd herfra og blive informeret om Euro-Middelhavspartnerskabet, primært med sigte på deres respektive arbejdsområder. Sådanne besøg blev tidligere kun arrangeret for journalister, men er nu udvidet til også at omfatte andre grupper fra civilsamfundet og den private sektor. Der blev arrangeret seks besøg af denne art i 2000.

6.3. Delegationernes informationsarbejde og kulturelle aktiviteter

Europa-Kommissionens delegationer i de tolv Middelhavspartnerlande modtager bevillinger til lokale og regionale kulturelle aktiviteter samt til informationsarbejde. Aktiviteterne udvælges af delegationerne for et år ad gangen og forelægges til godkendelse på hovedkontoret. I 2000 blev der bevilget 1 976 100 EUR til sådanne aktiviteter (1 364 756 EUR i 1999).

7. EIB'S TRANSAKTIONER I MIDDELHAVSOMRÅDET

I Middelhavsregionen indgår Den Europæiske Investeringsbanks (EIB's) udlånstransaktioner primært som led i Euro-Middelhavspartnerskabet til støtte for den økonomiske udvikling i de pågældende lande. EIB-lånene støtter individuelle investeringsprojekter og – via globallån – også mindre projekter og SMV, samtidig med at finanssektoren styrkes i de forskellige lande. Euro-Middelhavspartnerskabet giver mulighed for at supplere EIB's lån med rentegodtgørelser (for lån i miljøsektoren) og risikovillig kapital fra EU-budgettet; disse midler forvaltes af EIB.

7.1. Udlånsaktiviteter

I Middelhavsregionen undertegnede EIB i 2000 aftaler om 19 lån til otte lande for i alt 1 193 mio. EUR.

Tyrkiets store andel af de aftalte lån (575 mio. EUR), som primært skyldes finansieringen af genopbygningsprogrammet efter jordskælvet i august 1999, skal fremhæves. Der blev indgået forpligtelser for 31% af lånebeløbet til fordel for projektet *genopbygning af infrastrukturer og industrier* (svarende til 375 mio. EUR).

21% af den samlede lånefinansiering i 2000 (248 mio. EUR) gik til projekter i *transport- og kommunikationssektoren*. Blandt de finansierede projekter kan nævnes strækninger af øst-vest-motorvejen i Algeriet, renoveringen af jernbanelinjen mellem Tunis og Sousse i Tunesien, en udvidelse af let-metroen i Tunis samt genetablering og renovering af mindre veje i Marokkos nordlige provinser.

I *energisektoren* (10% af den samlede lånefinansiering) blev der afsat 120 mio. EUR til eldistributionsprojekter i Syrien og Tunesien.

Til *miljøbeskyttelsesprojekter* blev der bevilget 225 mio. EUR (19% af det samlede beløb). Disse meget forskelligartede projekter vedrører håndtering af fast affald i Tunesien, renovering og udvidelse af dræningssystemerne i landbrugsområderne i Nil-dalen (Egypten), udvidelse af kloaknettet i Bursa (Tyrkiet) og endelig bekæmpelse af industriforurening i Tyrkiet.

Industri- og turistsektorerne modtog ligeledes store bevillinger: 225 mio. EUR svarende til 19% af de samlede bevillinger i 2000.

Globallånene til Tunesien, Egypten, Tyrkiet samt Vestbredden og Gazastriben nåede op på 135 mio. EUR. Endvidere blev der ydet "direkte lån til industrivirksomheder" til to jordanske projekter (produktion af brom og heraf afledte produkter, udvikling af fosfatminer) og ét marokkansk projekt (etablering af en guldmine).

Banken fortsatte igangværende transaktioner med risikovillig kapital og iværksatte nye transaktioner i Jordan og Tunesien. Der blev oprettet en særlig budgetpost til finansiering af regionale investeringselskaber og –fonde.

I Middelhavsregionen gennemføres EIB's aktiviteter i overensstemmelse med EU-politikken og indgår som led i en samordnet strategi, der iværksættes i nært samarbejde med Kommissionen og i givet fald også andre internationale finansieringsinstitutioner, bl.a. via samfinansiering.

Ovennævnte projekter er et repræsentativt udvalg af transaktioner, der har til formål at understøtte en bæredygtig økonomisk udvikling hos de berørte Middelhavspartnere. De hører ind under afsnittet om finansielt samarbejde i Barcelona-erklæringen og er i overensstemmelse med modtagerlandenes egen udviklingsstrategi og hænger også sammen med andre donorer og finansieringsinstitutioners aktiviteter bl.a. i Mellemøsten og Nordafrika.

7.2. Rentegodtgørelser

7.2.1. Egypten – Nationalt dræningsprogram

Lån: 50 mio. EUR

Rentegodtgørelse: 12,7 mio. EUR

Beskrivelse: Udvikling og reovering af dræningssystemerne for overfladevand i landbrugsområdet i Nil-dalen og regionen omkring Nil-deltaet.

7.2.2. Tunesien – Fast affald

Lån: 25 mio. EUR

Rentegodtgørelse: 5,4 mio. EUR

Beskrivelse: Etablering af flere kontrollerede lossepladser med centre for affaldsindsamling med henblik på håndtering af fast affald i Tunesien.

7.2.3. Tyrkiet – Spildevandsrensning i Bursa

Lån: 80 mio. EUR

Rentegodtgørelse: 16,1 mio. EUR

Beskrivelse: Udvidelse af kloaknettet og modernisering af renseanlæg, som suppleres med et biologisk renseanlæg.

7.3. Risikovillig kapital

7.3.1. Tunesien – Støtte til den private sektor

Beløb: 30 mio. EUR

Beskrivelse: Støtte i form af risikovillig kapital til finansiering af udviklingen af den private sektor, idet der især tilstræbes dels en omstilling af virksomhederne, således at disse er bedre rustet til at klare konkurrencen i et frihandelsområde, dels støtte til privatisering af offentlige virksomheder.

7.3.2. Jordan – Støtte til den private sektor

Beløb: 15 mio. EUR

Beskrivelse: Støtte til omstrukturering og udvikling af Jordans små og mellemstore virksomheder med henblik på etableringen af det nye frihandelsområde.

7.3.3. Vestbredden og Gazastriben: Cairo Amman Bank - globallån II

Beløb: 3 mio. EUR

Beskrivelse: Støtte til udvikling af små og mellemstore virksomheder i alle palæstinensiske erhvervssektorer, især for at fremme væksten i eksporten.

7.3.4. Regionalt – Regionale investeringsfonde

Beløb: 20 mio. EUR

Beskrivelse: Samlet tilladelse, der giver EIB mulighed for at støtte investeringselskaber eller –fonde, som vil investere i flere af partnerlandene.

8. EVALUERING

8.1. Evaluering af EIB's finansielle støtte til Middelhavslandene

Evalueringen af den finansielle støtte på i alt 752 mio. EUR, som EIB på Kommissionens vegne yder partnerlandene i form af rentegodtgørelser for lån og transaktioner med risikovillig kapital, vil være afsluttet i maj 2001. Evalueringen, der vil finde sted i henhold til bestemmelserne i MEDA I-forordningens artikel 15, har til formål at styrke forbindelserne mellem de to institutioner og effektivisere de transaktioner, EU finansierer på regionalt plan. I den endelige rapport vil der endvidere blive taget hensyn til de reformer, der er fastlagt i henhold til den reviderede MEDA II-forordning. De vigtigste emner, der vil blive behandlet i denne evalueringsrapport, vedrører:

- udvekslingsmekanismerne og –procedurerne mellem Kommissionen og EIB
- sammenhængen i koordineringen mellem de to institutioner
- hensyntagen til begge finansielle instrumenter på hvert programmeringsniveau
- den private sektors rolle og fastlæggelse af målsektorer og indikatorer
- opfølgning af de iværksatte aktioner.

8.2. Evaluering af "MEDA Teams"

I slutningen af 1999 blev en evalueringsrapport om aktiviteterne gennemført af samtlige "MEDA Teams" på hovedkontoret og hos delegationerne færdiggjort. Evalueringen af de nuværende "MEDA Teams" resultater har gjort det muligt for Kommissionen at vurdere effektiviteten og berettigelsen i forhold til de opgaver, de har fået pålagt. På denne baggrund har evalueringsrapporten udgjort et meget nyttigt oplæg til omorganiseringen af de tjenestegrene, der har ansvaret for samarbejdet med og bistanden til tredjelande.

Det fremgår klart af den foretagne evaluering, at MEDA-programmet kun kan forvaltes effektivt af Kommissionen og partnerlandene, såfremt der oprettes en permanent støttestruktur til at analysere og sørge for den faglige opfølgning af aktionerne. Af evalueringsskonklusionerne fremgår det, at de eksperter, der er tilknyttet "MEDA Teams", stort set er af tilfredsstillende kvalitet, og at resultaterne på samtlige områder er synlige. Rapporten bekræfter endvidere, at der siden 1998 er sket en væsentlig forbedring af overvågningen af de af Kommissionen finansierede aktioner. Bedømmerne anbefaler imidlertid en bedre harmonisering af dette overvågningssystem, en tydeliggørelse af ansvarsfordelingen mellem "MEDA Teams" og delegationerne samt indførelse af et system for partnernes udveksling af oplysninger om god praksis.

8.3. Evaluering af den globale MEDA-bevilling i 1995-2000

Ved MEDA-forordning nr. 1488/96, der blev vedtaget i 1996, blev der allerede fra starten af MEDA-programmet indført en forenklet procedure for vedtagelse ("facilitet") af aktioner til et beløb på under 2 mio. EUR, der skal finansieres. I perioden 1996-2000 blev der bevilget 80 mio. EUR til denne globale bevilling. Evalueringen i 2000 gjorde det muligt at analysere effektiviteten og fleksibiliteten af dette instrument samt overholdelsen af procedurerne for de aktioner, der finansieres under MEDA-programmet.

Evalueringen har ligeledes givet mulighed for overvejelser, der kan gøre den fremtidige anvendelse af denne facilitet mere effektiv. I den forbindelse fremhæves det i rapporten, at den globale bevilling er et nødvendigt værktøj, der øger fleksibiliteten og fremskynder beslutningsprocessen. Endvidere øger en kombination af et sådant instrument og en rammekontrakt virkningerne af de forberedende undersøgelser forud for projekternes iværksættelse og effektiviteten af de aktioner, der gennemføres som led i MEDA-programmet.

Imidlertid er procedurerne og de organisatoriske systemer så komplekse, at det begrænser instrumentets fleksibilitet og kan medføre en spredning af indsatsen. For at afhjælpe en sådan situation anbefales det i evalueringsrapporten, at man præciserer interventionsreglerne og sikrer foranstaltningernes levedygtighed ved at overlade det til Samarbejdskontoret EuropeAid at koordinere globalbevillingsaktionerne, fastlægge kompetencefordelingen som led i uddelegeringen til delegationerne og indføre et centralt og struktureret system for forvaltning og overvågning af aktionerne. Endvidere anbefales det i rapporten at indføre en mere ensartet og rationel klassificering af de finansierede aktioner ved (ud over den faglige bistand) at adskille de regionale globalbevillingsaktioner fra de nationale globalbevillingsprojekter.